

Extra

Hudobný život '92

Ročník XXIV.

3,50 Kčs

23. 9. 1992

17

Schola ludus

Na prahu horúceho leta a skorej jesene stretli sme sa na Vinnom jazere pri Michalovciach, kde Slovenská muzikologická asociácia v spolupráci s agentúrou Cassovia usporiadať muzikologickú konferenciu a festival venovaný 400. výročiu narodenia J. A. Komenského a J. Trnenského.

Podujatie v každom prípade zaujímavé, podnetné, poučné, aj keď nie plne využité. V dnešnej ekonomickej situácii sa tak ľahko nenaskytne príležitosť, precestovať východoslovenský región. Trasa Michalovce-Sáros patak-Trebišov-Staré-Pozdišovce-Humenné-Snina-Medzilaborce – bola nielen bohatá na krásne prírodné scenérie, ale pre každého účastníka sa zrejme stala aj predmetom hlbšieho zamyslenia. Staré domy, ktoré sme videli v humenskom skanzene, nahradili nové, pravda, zväčša poznamenané formálnou dobovou architektúrou. Ale predsa. Ako je to ale s kultúrou, umením? Čo nové nahradilo staré?

Pravda, na prvý pohľad ťažko hovoriť jednoznačne. V každom prípade som začítal kus entuziazmu, úsilie o obohatenie kultúrnosti prostredia. Prijemné bolo počúvať zbor starých neškolených hlasov v pozdišovskom kostole, podobne bolo radostné počúvať mladý miešaný zbor z Hanušoviec, uznanie si zaslúžil aj zbor učiteľov v humenskom drevenom kostolíku, aj keď si nevedeli poradiť s repertoárom a bratislavských návštevníkov chceli potešiť zborom Židov z opery Nabucco. Zrejme potrebujú odbornejšiu pomocnú ruku profesionála. Prijemná bola tiež návšteva v galérii rodiny Warholovcov s detskou zvukovou scénou hudobného klasicizmu i Hatrikovou exkurziou do estetického zázemia detí. Muzikologická konferencia bol samostatný bod programu a budeme jej venovať osobitnú pozornosť. Zmyslom tejto poznámky je však konštatovanie o potrebe zaplniť toto svojrázne regionálne teritórium, bohaté na vlastné kultúrne a hudobné tradície, koncepcie domysleným systémom profesionálneho umenia. Relatívne moderne vybudované mestá si zrejme vyžadujú aj osobitý, netradičný organizačný i metodický prístup. Ak sa má naplniť zmysel tohto podujatia, ktoré vyšlo z učenia J. A. Komenského, tak by nemalo zostať iba pri jubileu. Tradície, ktoré sa obnovujú, mali by spätne životodarné pôsobiť na znovuzrodenie tvorivej aktivity, na obnovovanie národnej identity, bez falošných politických hesiel. Schola ludus by mala v inovovanej, tvorivo rozvinutej podobe nájsť odraz v nových podmienkach.

Popri bohatom programe celej akcie, ktorej iniciátorkou bola zaničená „východniarka“ Dr. Ľuba Ballová, CSc., našiel sa čas aj na neformálne spoločenské stretnutia, ktoré rozhodne prispeli k bližšiemu zblíženiu i k spoznaniu mnohých netušených osobných, umeleckých či pracovných problémov. A preto mi bolo tak trochu ľúto, že túto možnosť nevyužili viacerí... Lutoval som, že tu absentovali práve tí, ktorí na Vinné jazero mali najbližšie, kolegovia z Košíc a Prešova. Pretože tak sa mi zdá, že lamentácia o potrebe zblížovania centra s východom je iba planá výhovorka...

MARIÁN JURÍK

Spolutvorca profilu bayreuthských slávností Wolfgang Wagner sa ako režisér a scénograf podpísal i pod inscenáciu Tannhäusera.

Snímka Bayreuther Festspiele GmbH

BAYREUTH '92

Bolo to pre mňa priam neuveriteľné, ale 2. augusta t. r. som sedel medzi tými šťastlivcami, ktorí sa zúčastnili na tohoročnej premiére Wagnerovho Parsifala v Bayreuthu. Po tomto slávnostnom predstavení mal som možnosť navštíviť aj prvú reprízu Tannhäusera a Blüdiaceho Holanďana.

Musím s radosťou konštatovať, že ešte nevymrel rod wagnerovských tenorov. Práve naopak, spoznal som dve osobnosti z jeho nových výhonkov, ktoré sa vyrovnajú svojim slávnym predchodcom. Často som počúval a obdivoval brilantne tlmočený zbor pradleniek „Summ und brumm' du gutes Rädchen“ zo slávnej éry Heinza Tietjena ešte na starých sedemdesiatosmičkách. Teraz som tú priam neuveriteľnú dokonalosť javiskového zborového spievania – t. r. v podaní medzinárodného telesa pod vedením Norberta Balatscha, zažil v skutočnosti. No nielen fascinujúci zbor s úžasne širokým dynamickým rozpätím, ale aj orchester – až na ojedinelé výnimky – bol na takej optimálnej a ideálnej vybrúsenej úrovni, akú mimo viedenskej Staatsoper sotva počuť. Ostatné dve sezóny, od roku 1990, kedy mala premiéru dnešná verzia Blüdiaceho Holanďana, nebola – azda z finančných dôvodov? – uvedená žiadna nová inscenácia. Tohtoročná sezóna sa od vlnajšej líši iba v tom, že namiesto Lohengrina – síce s novým obsadením a hudobným nastudovaním, sa hrá Tannhäuser v koncepcii Wolfganga Wagnera z roku 1985. Novou premiérou bude až Tristan a Isolde v budúcej sezóne.

Zo spomínaných troch navštívených inscenácií sa pod Parsifala i Tannhäusera podpísal ako režisér a scénograf sám domáci pán Festspielhausu – Wolfgang Wagner. Okrem spoločného rukopisu je v oboch prípadoch zaujímavá súčasná scénická podoba týchto diel, ktorá je akýmsi ďalším rozvinutím takzvaného povojnového novobayreuthského štýlu. V tejto novej verzii je práve na scénickú výpravu kladený väčší dôraz. Súvisí to s vynikajúcou divadelnou javiskovou technikou, ktorá je schopná neuveriteľných premien. Scénické prvky v Parsifalovi napríklad umocňujú nápadité svetelné efekty, natoľko variabilné, že dokážu plynulo vytvárať atmosféru vo všetkých scénach. Premeny v scénickej podobe Tannhäusera a hlavne riešenie znovuzjavenia sa Venušinej ríše v treťom dejstve, je svojou virtuozitou nesmierne fascinujúce. Režijná koncepcia Wolfganga Wagnera uchvacuje plastickým a logicky dôsledným vypracovaním medzilidských vzťahov. Tento sugestívny vizuálny rámec je naplnený rovnocenným hudobným obsahom. Trpiaceho Amfortasa vytvoril Brend Weikl disponujúci stále kvalitným hrdinským barytónom, ktorý vo Festspielhause pôsobí už dve desaťročia. Démonického Klingsora markantne vymodeloval impozantný Franz Mazura, elegického Gurnemanza – namiesto indisponovaného Hansa Sotina stvárnil Manfred Schenk, kým v krátkej úlohe staručkého Titurela exceloval Matthias Hölle. Vyvrcholením predstavenia bola

fenomenálna Waltraud Meierová v úlohe mnohotvárnej Kundry, seberovného Parsifala vytvoril dánsky tenorista Poul Elminga. Ich výkony v dramatickom druhom dejstve by si zaslúžili samostatnú štúdiu. Za dirigentským pultom stál James Levine. Toto predstavenie patrí v rámci päťdesiatročných análov mojich operných skúseností do sféry tých hviezdnych hodín, na ktoré sa nezapáda.

V Tannhäuserovi, popri už spomenutých kladoch, najväčším režisérskym prínosom bolo citlivé vypracovanie zborových scén, ktoré práve v tomto Wagnerovom diele majú veľmi dôležitú funkciu. Napríklad príchod hostí na Wartburg, koncipovaný s efektuou majestátnosťou, je v zdravej rovnováhe s turbulentnou rušnosťou samotného Sängerkriegu. Návrat pútnikov v treťom dejstve je zasa popri fascinujúcej „choreografii“ umocnený obdivuhodnou pianovou kultúrou zboru. Rovnováha vizuálneho a auditívneho komponentu je aj v tejto inscenácii ideálne vyrovnaná. Popri vynikajúcich mužských interpretoch, ako Manfred Schenk (Hermann), Erik Wilm Schulte (Wolfram), Ekkehard Wlaschicha (Biterlof), Sándor Sólyom-Nagy (Reinmar), sa mi hlboko vryli do pamäti predstavitelia ústredných postáv. Výborná Uta Priewova (Venuša) svojou zrelou ženskosťou ideálne kontrastovala s dievčenskou krehkosťou Alžbety, ktorú stelesnila Tina Kibergová. Meno tejto mladej Dánky, obdarenej krásnym mladodramatickým sopránom, si treba

dobré zapamätat! Práve tak, ako strhujúceho Tannhäusera Wolfganga Schmidta. Rozprávanie o rímskej ceste, tlmočené s takou zhavou dramatickosťou a sklamanou trpkosťou som z javiska ešte nepočul. Wolfgang Wagner, neustále hľadajúci nové talenty a osobnosti – aj to je jedna z črt jeho bayreuthskej dielne – mal v tomto roku značnú odvahu a úžasne šťastnú ruku, keď popri debutujúcej Tine Kibergovej a Wolfgangovi Schmidtovi pozval na čelo predstavenia škótskeho dirigenta Donalda C. Runniclesa, taktiež nováčika vo Festspielhause, ktorý obštál a zanechal tie najlepšie dojmy.

Scénická podoba Blüdiaceho Holanďana režisérkej a výtvarnej dvojice – Dieter Dorn a Jürgen Rose – vyvierá z úplne iných prameňov a je mimoriadne teatrálnou koncepciou, ktorej nie sú cudzie ani filmové efekty. Spoločným menovateľom s prístupom Wolfganga Wagnera je aj tu citlivé vypracovanie vzájomných vzťahov – na stretnutie Holanďana a Senty, ako aj na markantne vyprofilovaného lakomého Dalanda určite nikdy nezabudnem – ako aj používanie mohutných zborových scén (v treťom dejstve). I tu je obdivuhodný zbor, ktorý popri priam hereckých výkonoch, je schopný podať aj fascinujúci výkon vokálny.

Nie som prívržencom nemých scénických akcií počas predohier, ale v tomto prípade ma nadchla myšlienka akéhosi sklbenia postavy Holanďana s mytologickou postavou Siyfosa. Tento alter ego Holanďana nie je schopný dostať sa na vrchol štítu, lebo pred cieľom sa vždy zošmykne a iba pri záverečnom motíve vykúpenia mu podáva pomocnú ruku sama Senta...

Herecko-spevácke výkony boli aj v tomto prípade vynikajúce: či už osudom prenasledovaný Holanďan Brend Weikl, alebo perfektnými dramatickými výskami disponujúca Senta Sabine Hassová, ale aj bezradný, priam belkantový Erik Reinera Goldberga a fenomenálny, vyšším basom spievaný Daland Hansa Sotina. Na čele predstavenia stál Talian Giuseppe Sinopoli, ktorého romanticko-dramatická koncepcia plne vyhovuje Wagnerovej partitúre. Napriek tomu som jedine tu zo všetkých troch večerov mal pocit určitého sklamaní; v orchestri panovala akási nesústredenosť a ani súhra medzi javiskom nebola na takej úrovni ako v predchádzajúcich predstaveniach.

Na záver spomeniem ešte aspoň stretnutie s našim krajanom Jackom Martinom Händlerom, ktorý už dvanásť sezónu hrá v neviditeľnom orchestri slávneho Festspielhausu. JOZEF VARGA

Spoločnosť Jarmily Novotnej

Na jeseň tohto roku oslávi svoje 85. narodeniny jedna z najväčších osobností českej kultúry v tomto storočí – speváčka Jarmila Novotná. Jej význam v hudobnej histórii nebol o nič menší než jej predchodkyne Emy Destinovej a jej spevácke umenie sa rozšírilo ešte o početné roly vo filme. Jarmila Novotná započala svoju opernú dráhu v polovici dvadsiatych rokov v Prahe. Prenikavé úspechy na talianskych scénach už v dobe svojich zahraničných štádií (triumfovala ako najmladšia Gilda v Rigolettovi vo veronskej Aréne) rozšírila o hostovanie v Berlíne, Paríži a v spolupráci s Toscaninim v Salzburgu. Čoskoro ju víťala celá Európa. Jej umelecké úspechy starostlivo sledoval T. G. Masaryk i jeho syn Jan Masaryk, ktorý sa stal dokonca jej doprevádzacom na klavíri pri koncertných produkciách v zahraničí. Jarmila Novotná prešla zložitými cestami vo vojnových rokoch a stala sa potom primadonou v newyorskej Metropolitnej opere, kde pôsobila 17 rokov. Široká škála jej umeleckých kontaktov zahŕňa najslávnejšie mená hudobnej divadelnej a filmovej histórie. J. Novotná vytvorila napr. hlavnú rolu v životopisnom filme o Carusovi po boku slávneho Mario Lanza. Jej

posledným filmom bola hollywoodska snímka „Poznamenaní“ Freda Zinnemanna. J. Novotná opustila svoju umeleckú dráhu na vrchole tvorivých síl – začiatkom šesťdesiatych rokov. Žila prechodne so svojím manželom vo Viedni, potom sa presťahovala do New Yorku, kde žije dodnes. Každý rok však navštevuje svoju vlasť. Reminiscenciou na jej umenie a životné osudy je nedávno vydaná kniha pamätí pod názvom „Byla jsem šťastná“, ktorá bola v priebehu týždňa rozobraná. Postupne vychádzajú historické nahrávky J. Novotnej. Spoločnosť Jarmily Novotnej, ktorá bola práve ustanovená, bude sa starať o jej odkaz doma i v zahraničí. Má v pláne rad konkrétnych akcií, o. i. otvorenie Pamätníka Jarmily Novotnej v Litni u Karlštejna, kde umelkyňa pred vojnou často žila na svojom letnom zámokku. Zaslúhy Jarmily Novotnej boli vlani ocenené udelením radu T. G. Masaryka a čestného občianstva mesta Prahy. V Amerike jej v Bielom dome udelili jednu z najvyšších štátnych medailí kultúrnych pracovníkov. Predsedom Spoločnosti Jarmily Novotnej sa na želanie jubilantky stal muzikológ a hudobný publicista PhDr. Jiří Vitula.

(av)

Jubilant Milan Kopačka

V dobe kultu hviezd a u nás i hviezdíček, bleskových kariér a neraz aj rovnako rýchlych pádov, v atmosfére preferovanej publicity mladým, sa zavše stane, že dlhoročná, poctivá a oddaná služba múzam ostane spoločensky nedocenená. Jubilujúci sólista opery SND Milan Kopačka (nar. 26. 9. 1932 v Plevníku-Drienovom) – mám pocit – do tejto kategórie tak trochu patrí.

Nie, desiatkam hlavných postáv, vytvorených najskôr v Banskej Bystrici a od roku 1972 v Bratislave, nechýbal náležitý aplauz publika, macošsky sa nesprávala ani kritika a umelec si na nedostatok práce tiež nemôže sťažovať. Jednako, žiada sa Kopačkov zástož na slovenskej opernej scéne zhodnotiť oveľa detailnejšie a serióznejšie, žiada sa podčiarknuť, že takmer dve desaťtisky sezón, s plným umeleckým nasadením, spoľahlivosťou a profesionálnou kvalitou, „tahal“ na reprezentačnej scéne neľahko obsadzovaný odbor dramatického tenora.

Má široký a pestrý repertoár. Objemný, tmavý, pribojný a predsa slovansky mäkký hlas Milana Kopačku znel v partiách talianskych (Manrico, Riccardo, Carlos, Radames, Canio, Cavaradossi), nemeckých (Lohengrin, Florestan, Herodes), francúzskych (Don José), ruských (Dimitrij, Herman), českých (Dalibor, Lukáš, Laca, Albert Gregor) a slovenských (Ondrej, Svätopluk ml., Juro Jánošík). K nim v ostatných sezónach pribudol rad kabinetných charakterových postavíček, ktoré stvárnú s rovnakou presnosťou,

Milan Kopačka vo Verdiho Aide.

Snímka archív HŽ

ako tomu bolo pri rolách titulných. Milan Kopačka patrí k neodmysliteľným spoluprotvorcom novodobej histórie opery Slovenského národného divadla.

PAVEL UNGER

Da capo al Fine

Zdá sa mi, že je toho už priveľa. Toho slovíčkarenia. Toho nezmyselného chytania sa za hlásky, „dvojzmyselné“ písma. Vzdušného dupania a urazeného ironizovania. Riadne plané rečičky, ktoré chrlia dennodenne naše masmédiá. Od telky utečiem k rozhlasu, odtiaľ k novínám... Da capo al Fine. Je toho priveľa...

Naivne si nahovám, že je to akýsi nepodarený symptóm súčasnej demokratickej politiky. Ale – kdeže!

Dostala som list. (To obyčajne poteší.) Brisknú reakciu na môj „stípec“ s „honosným titulom“ (cit.) Amatéri, ktorý som spáchala pre naše v poradí štrnásté tohtoročné noviny. Ako inšpirácia mi poslúžilo stretnutie spolokov priateľov hudby v Žiline. Ako inšpirácia. Pretože tá atmosféra, ku ktorej som tam mala možnosť privoňať, bola prinajmenej inšpirujúca. Vedúca k onej úvahe. Podotýkam – voľnej stylizácii, v ktorej zámerne obchádzam konkrétne fakty, exaktné čísla, skôr lavírujem vo sfére emócií, impresií, pocitov. Skutočnosti, že s referátom vystúpila pani A a pán B z mesta C tu jednoducho obchádzam. Pre moju úvahu totiž bola dominujúca a podstatná práve tá in-

špirujúca sila, ktorú je nezávislé nadšenie pre vec (Obzrimé sa okolo, je to snád v dnešných časoch taký bežný jav?), atmosféra nasýtená amatérskou iskrou. Nedelím tamojších účastníkov na profesionálov (teda odborne školených) a amatérov (inoprosedijných záujemcov) v zmysle orientácií. Amatéri pre mňa reprezentujú onú vlastnosť, ktorá mi nesmierne imponuje. Nezištný entuziazmus...

Dostala som teda list. Brisknú reakciu na moju skromnú úvahu – impresiu bez bočných úmyslov. Reakciu, aká nepoteší. Reakciu plnú urazenej samofúbie, vzdoru, spochybňovania, argumentujúcu dosť neprimeranými postojmi a hrozbami.

A mne ostala čudná, nahorklá pachuť zo skutočnosti, že tá móda slovíčkarenia, samovoľných významových modifikácií, chytania sa za hlásky a „dvojzmyselné“ písma z každodenného politického žargónu presiakli aj do našich – zdánlivo odľahlých končín. Zvláštne. Alebo nehovoríme jednou rečou?

LYDIA DOHNALOVÁ

Za Miladou Jiráskovou

V Prahe 15. júla t. r. zomrela bývalá sólistka opery SND PhDr. Milada Jirásková.

Milada, môj nedopísaný list už nedopíšem, už nedôjde k adresátovi. Karta, ktorú som Ti napísala po vysielaní Tosky z Ríma, na ktorej som Ti nadšene opisovala svoje dojmy z predstavenia a súčasne avizovala dlhý podrobný list si ešte dostala.

Smutno mi je, viem, že Ty si už šťastná, už ňa nebolí nič, netrápia Ťa telesné ani duševné bóle, no ja som smutná, že už mi nedôjde list z Prahy, v ktorom mi píšeš o svojich postrehoch z predstavení, koncertov a pýtaš sa na niektoré udalosti v našej opere, ktorá ostala blízka Tvojmu srdcu i po odchode z Bratislavy.

Bola som začiatníčka a Ty popredná sólistka opery SND, keď sme sa stretli po prvý raz, v Karnevalovej noci v Benátkach, v ktorej som spievala svoju prvú

malú úlohu a Ty hlavnú postavu Ciboletty. Pochopiteľne, že okrem korektného chovania protagonistky k elévke nevznikol medzi nami bližší vzťah. Až po rokoch v Karlových Varoch sme sa znova stretli, obidve už ako pedagogičky. Ty, profesorka pražskej AMU a ja žilinského konzervatória. A tu sa i začalo naše dlhoročné priateľstvo, ktoré malo svoju pevnú postać v spoločnom záujme o umelecký spev a Tvojim veľkým láskam i k SND, na ktorom si prežívala svoje najtvorivejšie roky a k Bratislave, ku ktorej si si zachovala najkrajšie spomienky.

Za toto krásne priateľstvo Ti budem vďačná kým žijem. Spomienku na Teba nemôžem ukončiť ináč, ako slovami z oznámenia o Tvojom odchode:

Nezemřela jsem, neboť vím, že budu žít stále v srdcích těch, kteří mně milovali.

DITTA GABAJOVÁ

K jubileu umelkyne

Snímka V. Háková

durčená stať sa vynikajúcou komornou hráčkou. Spolupracovala s instrumentalistami a najmä so špičkovými i zahraničnými vokálnymi umelcami. Dokumentuje to o. i. aj rad rozhlasových i gramofónových nahrávok.

Počas svojej dlhoročnej pedagogickej praxe na VŠMU vychovala rad klaviristov. Plným priehľadom rozdávala skúsenosti vlastnou umeleckou prácou, ako i kontaktom s mladými adeptmi hudby. Akô odchovankyňa prísnej školy F. Kafendu, ale aj R. Macužinského (pod jeho vedením ukončila aspirantúru) rozvíjala estetické črta a nekompromisný prístup svojich učiteľov, vyžadujúci plné podriadenie interpretovateľnosti autorovi to znamená notovému záznamu.

Ťažisko jej pedagogického prístupu smeruje k rozvíjaniu vnútorného sluchu a umeleckej predstavy. V umeleckom cítení svojich žiakov formuje schopnosť vytvoriť si ešte pred zaznením prvého tónu jasnú predstavu celej hudobnej frázy, jej tempo, náladu, dynamickú intenzitu i ďalšie zložky. Rozum pri realizácii potom iba potvrdzuje to, čo inštinkt, intuícia pri štúdiu diela objavili a pochopili.

Svoje názory si vybudovala na základe vlastnej klavírnej praxe, ale aj štúdiom metodickéj, pedagogickej či psychologickéj literatúry, ako i konzultáciami s poprednými osobnosťami klavírnej pedagogiky. Na VŠMU istý čas viedla katedru klávesových nástrojov, zorganizovala viacero interpretačných seminárov, prednášok a verejných hodín s významnými (i zahraničnými) interpretmi. V tom čase bolo na VŠMU zavedené čembalo ako hlavný nástroj.

Významnú kapitolu v jej plodnom živote, s nemalým dosahom na celkový vývoj nášho klavírneho umenia, tvorí dlhoročná spolupráca so Združením učiteľov klavíra (ZUK) pri European Piano Teacher's Association, kde vykonáva funkciu podpredsedu. V rámci tejto organizácie viedla semináre spojené s vlastným koncertným účinkovaním vo viacerých zahraničných krajinách. V spolupráci so Slovenskou hudobnou spoločnosťou organizácie zabezpečuje aj u nás semináre klavírnych pedagógov, najmä ZUŠ. Už po sedemnástykrát viedla v tomto roku ako klavírna lektorka semináre v rámci Setkání přátel komorní hudby, ktoré sa usporadúvajú začiatkom leta v Bechyni.

Je v jury viacerých celoštátnych súťaží s medzinárodnou účasťou. Po odchode z VŠMU (1988) pôsobí naďalej pedagogicky na brnenskej JAMU. Skromná, usľachtilá vyrovnaná povaha, pocit zodpovednosti k potrebám umenia sú zárukou, že doc. Fischerová-Martvoňová bude svoje bohaté skúsenosti využívať pre rozvoj slovenskej hudobnej kultúry úspešne i naďalej. Ad multos annos!

Svojím reprodukčným typom, zamatovým klavírnym tónom a kultivovanosťou bola pre-

V. ČÍŽIK

S KLASICIZMOM NA ÚVOD

Tak, ako v minulom roku, otvorila **Cappella Istropolitana** – komorný orchester hl. m. SR Bratislavy – i tentokrát sériu umeleckých podujatí v rámci **Kultúrneho leta** v Bratislave. Dňa 21. júna t. r. v **Koncertnej sieni Slovenskej filharmónie** zaznela pod taktovkou hosťujúceho dirigenta **Michaela Dittricha** (Rakúsko) **Mozartova** Symfónia č. 40 g mol, KV 550 moteto Exultate, jubilate, KV 165 – od toho istého autora – v podaní maďarsko-nemeckej sopranistky **Krisztiny Lakiovej** (SRN) a na záver **Haydnova** „Theresienmesse“ – všetko za účasti súboru Cappella Istropolitana, v záverečnom čísle i so **Speváckym zborom mesta Bratislavy** a medzinárodným symfonickým kvartetom.

Vzhľadom na mozartovsko-haydnovské tradície Bratislavy bol koncert dramaturgicky šťastne zostavený. Gradácia bola hneď v úvode: **Symfónia č. 40 g mol** patrí k vrcholným

dielam skladateľa. Je veľmi známa, veľmi krásna – a veľmi ťažká. Jej atypickosť je v dramatickosti, ktorá má na mnohých miestach vypätý charakter, presahujúci klasicizmus a anticipujúci romantizmus. Zásluhou neobyčajne temperamentného dirigenta M. Dittricha (pochádza zo Sliezska, študoval o. i. vo Viedni, pôsobí v Štettine) a k aktualizácii výkladu staršej hudobnej literatúry inklinujúceho orchestru sa ešte zvýraznili demonizujúce črty a dramatické konflikty diela (napr. v 4. časti), zrýchlili tempá (1. časť), ráznym a energickým sa stal Menuet – čo mi osobne nevedilo, ale trochu ma rušili zvukovo tvrdé, zakcentované tóny v tejto netypicky uchopenej tanečnej forme. Najviac lahodilo Andante, svojou hráčskou eleganciou, so zdvihmi, ktoré melódiu priam kolísali i jemnou zvukovou kultúrou vyše 20-členného telesa.

Moteto pre soprán a orchester, KV 165

Exultate, jubilate predniesla s CI sopranistka so síce hebkým, mäkkým, ale ťažším materiálom – **Krisztina Lakiová**. I preto dirigent **Michael Dittrich** kde-tu mierne spomalil hudobný tok náročného dramatického diela, ktoré patrí k vrcholným koncertným opusom majstra pre soprán a orchester. Sopranistka inklinuje k prejavu, ktorý rád modeluje hlas v dynamickej rovine. Takto postupovala zvlášť v 2. časti, kde sme ocenili jej delikátnosť vokálnej kultúry – bez ohľadu na fakt, že Mozarta možno spievať aj výrazovo prostejšie. Napriek tomu Krisztina Lakiová strhla a presvedčila.

Ziaľ, na výklad uvedených skladieb nesmierne chudobný bulletin, priniesol minimálnu informáciu o **Haydnovej omši** (s Mozartom sa zostavovatelia ani „neunúvali“). **Tereziánska omša** vznikla r. 1799 (o 11 rokov neskôr ako „démonická“ Mozartova symfónia

g mol!) – pričom má všetky znaky klasicistickej hudby, formy, oprosteneho výrazu. Možno i preto mala táto sakrálna-koncertná skladba odznieť na úvod koncertu... Najsilnejšou stránkou pri uvedení omše bol zbor, ktorý pripravil **Ladislav Holásek** – vynikajúco vyladený, citlivo a kontrastne pracujúci s dynamikou. CI, ktorej „veľké číslo“ bola Mozartova symfónia, tu korektne spolupracovala. V zásade celku nemožno nič vytknúť: iba ak trochu nespokojnosti s barytonistom **Mihályom Kálmándym** (Maďarsko), „výčnievajúcou“ sopranistkou **Krisztinou Lakiovou** a tým aj s nevyrovnanosťou vokálneho kvarteta, kde však pútali štýlovo zmäknuté, koncertne vedené a nanešťastie umelecké prejavy našich sólistov – **Marty Beňáčkovej** a **Jozefa Kundláka**.

CI, ktorá bola inšpirujúcou zložkou celého koncertu, potvrdila i týmto vystúpením, že viac ako o vernosť tradícii jej ide o živú, niekedy nadmieru temperamentnú hru. Tentokrát však príčinou príliš vášnivých, energických a farebných bohatých obrazov (ktoré by snáď potrebovali predsa len zjemnenie) bol – aspoň mne sa tak zdá – ohnivý temperament **Michaela Dittricha**.

TERÉZIA URSÍNOVÁ

Pondelky v Klariskách – priestor interpretom

Jeden z hlavných cyklov letných komorných koncertov prebiehal v čase od **13. júla do 31. augusta**. Jeho usporiadateľmi boli okrem Spolku koncertných umelcov už tradične HIS SHF. Cyklus, vlní vybavený skromnejším počtom podujatí, progresívnou dramaturgiou zameranou predovšetkým na hudbu 20. storočia, sprevádzaný prepájaním viacerých umeleckých druhov a sledovaný hŕstkou „svojho“ publika. Tento rok sa Pondelky v Klariskách vrátili do polohy klasickej koncertnej dramaturgie prispôbenej letným mesiacom a letnému návštevníkovi, orientovanej väčšmi na interpreta, než na pozoruhodný a netradičný repertoár. Ťažko odhadnúť, aká forma propagácie prilákala do Klarisiek v porovnaní s vlaňajškom oveľa početnejšie publikum – primeraná propagácia v uliciach starého mesta, či zvuky hudby zo skúšok koncertov. Pondelky sa tohto roku tešili na niektorých podujatiach doslova návalu publika. Nebolo ťažké odhadnúť, že ide vo veľkej väčšine o zahraničného turistu, trpezlivo objavujúceho pozoruhodné zákutia a krásy nášho mesta. V Klariskách našla jeho trpezlivosť odmenu. Koncertná dramaturgia celého cyklu sa síce prispôbila letnému obdobiu, nie však na úkor hodnotného programu a interpretačného výkonu. Väčšinu koncertov charakterizovala zaujímavá a vyvážená dramaturgia, účasť vynikajúcich interpretov, nadpriemerné interpretačné výkony. Ťažiskom bola hudba baroka a klasicizmu, s primeraným včlenením klasickej 20. storočia a výnimočne hudby súčasnej. Alternatívna kultúra sa síce občas ozvala, ale len z neďalekého podchodu a v čase pauzy.

V rámci cyklu dostali priestor komorné súbory, sólisti, účastníci interpretačných súťaží a kurzov a podobne ako po minulé roky aj štípendisti Slovenského hudobného fondu. Tak ako bola pestrá a rozmanitá dramaturgia celého cyklu, tak boli rozmanité aj jednotlivé koncerty.

V strede júla letný komorný cyklus otváralo **Slovenské dychové kvinteto** (V. Samec, J. Čejka, J. Luptáčík, M. Števoce, R. Mešina), svojím nástrojovým nasadením azda najmenej vhodné do priestoru Klarisiek. Odhladiť od akustických daností Klarisiek súbor opäť zaujal precíznou súhrou, vyváženosťou jednotlivých hlasov a muzikalitou, s akou pristupoval ku skladbám viacerých štýlových období. V širokom zábere od vyspelého klasicizmu Franza Danziho cez Ibertov impresionizmus až po súčasnosť reprezentovanú farebnou i rytmickou výrazne tvarovanými Akvareliami Milana Nováka ma najväčšmi zaujal súčasný britský skladateľ a trubkár Malcolm Arnold a jeho **Three Shanties**. Skladba, ktorá prináša na koncertné pódium občas tak potrebný humor a vtip, našla u poslucháčov záslužene živý ohlas. Oscilácia medzi banalitou a závažnosťou, medzi myšlienkovou hĺbkou a povrchnou ľúbivosťou, medzi emocionálne prežitým a predstieraným...

Strety opozičných výrazových rovín v kompozícii nevyúsťia do prevahy jedného z obidvoch pólů. Ostáva na poslucháčovi, aký princíp v Arnoldovej skladbe odhalí – zosmiešnenie vážneho, alebo ironizovanie banálneho. Malá hra so sémantickým pozadím hudby, na ktorú poslucháč s radosťou pristúpi.

K osobitne hodnotným podujatiam cyklu patrili tri recitály. Len stručne spomeniem violončelový recitál **Jirího Bártu** v spolupráci s **Mariánom Lapšanským** v umelecky náročnom programe, v ktorom zaujala rovnako Bachova Suita d mol, precízne a jasne tvarovaná, poetická Janáčkova Povídka, Debussyho Sonáta pre violončelo a klavír s množ-

stvom jemných nuansov v partoch jednotlivých nástrojov a v ich dialógu a napokon monumentálna Sonáta A dur C. Francka s jasne stavanou architektúrou celku a pritom bohatá na zaujímavé riešené detaily. Flautový recitál **Vladislava Brunnera** za spoluúčinkovania **Mariána Lapšanského** patril do kategórie návratov. Zo svojich študentských čias si pamätám Vladislava Brunnera ako člena orchestru Slovenskej filharmónie, súčasne ako vynikajúceho komorného hráča a špičkového slovenského interpreta. Dnes pôsobí ako pedagóg vo Frankfurte nad Mohanom a ako člen

Návrat Vladislava Brunnera na bratislavské koncertné pódia – tentokrát klariskové... Snímka archív HŽ

Festivalového orchestra v Bayreute. V Klariskách sa predstavil dĺžkou aj dramaturgiou náročným programom, ktorý striedal skladby starších štýlových období prvej polovice programu s hudbou 20. storočia. Syty tón, ľahkosť, zreteľnosť výsledného tvaru, zmysel pre výrazovú mnohotvárnosť a štýlovú diferenciáciu sprevádzali celý recitál Vladislava Brunnera od Sonáty F dur Františka Bendu, Sonáty Giovanni Plattiho až po Francisca Poulanca a záverečného Debussyho. Kořínková Bagatela a najmä Balada pre flautu sólu Tadeáša Salvu so zaujímavým interpretačným riešením, ktoré potláča dramatizmus a zvýrazňuje skôr poetické, lyrické polohy, pripomenuli intenzívny záujem Vladislava Brunnera o súčasnú hudobnú tvorbu v minulosti i jeho podstatný podiel na premiérovom uvádzaní mnohých pôvodných slovenských diel. Napokon aj nemalý inšpirujúci vplyv pri vzniku nových kompozícií...

V **Mariánovi Pivkovi** má slovenské klavírne umenie ďalšiu výraznú individualitu. Ako čerstvý nositeľ Ceny kritiky z tohtoročného podujatia Hexagonály v Žiline dostal v rámci Pondelkov priestor na vlastný recitál a Spolok koncertných umelcov zas príležitosť na slávnostné odovzdanie ceny. Márne som však medzi publikom v Klariskách hľadala väčšie zastúpenie kolegov – klaviristov, či aspoň recenzentov... Typ umelca, v ktorom sa spája nezvyčajná skromnosť s dôsledným presadzovaním a obháňaním vlastného, osobitého interpretačného profilu a prístupu. Marián Pivka sa predstavil s programom, v ktorom absentoval romantizmus. Úvodná Händlova Ária con variazioni, Haydnova Sonáta D dur, Mozartovo Rondo a mol interpretačne zauja-

li využitím jemných odtieňov dynamickeho registra s voľbou stredných a stíšených poloh, striedaním narábaním s agogikou, ľahkosťou a vzdušnosťou fráz, temer impresionistickým stieraním ostrých kontúr a prechodov. V druhej polovici recitálu, ktorý bol venovaný hudbe 20. storočia, mal Marián Pivka možnosť predstaviť sa v rozšírenom spektre výrazových a interpretačných prostriedkov. Pekne vyznelo Šostakovičovo Prelúdium a fuga A dur v čistej, decentnej podobe. Tri chromatické koncertné etudy od U. D. Soyku boli predovšetkým cennou dramaturgickou informáciou. Interpretačným vrcholom celého recitálu bola – pre mňa samotnú veľmi prekvapujúco – práve Cikkerova Sonatina C dur. Túto ranú kompozíciu autora Marián Pivka neformuje ako ľahký, nenáročný žánrový folklorizujúci obrázok, na aký sme zvyknutí pri iných interpretáciách. V objavnom prístupe odhaľuje bohaté výrazové nuansy Cikkerovej skladby s veľmi decentným naznačením rustikálnej zložky nie ako jedinej, ale jednej z viacerých vrstiev kompozície. Svoj recitál Pivka ukončil tým, čím začal – variáciami, tentoraz Beethovenovými.

Dominujúci dramaturgický zámer Pondelkov v Klariskách – predstaviť interpretačné umenie – našiel vďačný odraz v koncertoch účastníkov interpretačných súťaží, prehliadok, kurzov. Svoju neúčasť na koncerte **víťazov kanadskej interpretačnej súťaže** som si vynahradiť v rámci cyklu najdlhším koncertom najúspešnejších účastníkov tohtoročných **Medzinárodných interpretačných kurzov v Piešťanoch**. Sledovať mladého hudobníka na prahu profesionálnej dráhy by malo byť skôr dobrodružstvom z odhaľovania potenciálneho možného, než fixovaním súčasného. Mladý interpret nie vždy dokáže komunikovať so skladbou rovnako intenzívne na všetkých rovinách. Nie vždy ide paralelne vedľa seba technická zrelosť so zrelosťou emocionálnou, technická vyspelosť s osobnostnou vyzrelosťou. Na mladom interpretovi je často prirodzená práve nevyváženosť všetkých zložiek s možnosťou prísľubu do budúcnosti. A vo vzácných prípadoch smerovanie k vyvá-

ženosti a k osobnostnému výkladu diela. Bez zámeru hierarchizovať interpretačné výkony spomeniem len účastníkov koncertu – **Michaela Stahela**, **Júliusa Horvátha**, **Elišku Ungermanovú**, **Mariána Gašpara**, **Daniela Hulku**, **Tomáša Jánošíka**, **Petra Jiříkovského**, **Jirího Příhodu**, **Petra Pažického** s **Alešom Solárikom**, **Jozefínou Pucovou**, **Silviu Sklovskú** a **Manuellu Milani**.

Z pôvodne plánovaného koncertu dvoch štípendistiek Slovenského hudobného fondu sa predstavila len čembalistka **Judit Macečková**. Muzikalita, radosť z hry a hudby, ktorá sa celkom prirodzene prenášala aj na poslucháča, zmysel pre drobnú prácu s detailom aj pre budovanie kompozície celku, udržanie potrebného ťahu v tektonicky menej kompaktných úsekoch vyzneli pôsobivo v Bachovej Toccate e mol, v Scarlattiho sonátach i v rozsiahlym Prelúdiu a fúge D. Buxtehudeho. Súčasne hudbu zastupovalo Capriccio Vítazoslava Kubičku, kompozične málo sústredené, založené na radení množstva kontrastných úsekov; v podaní Judit Macečkovej však odznelo s vkusom a citom pre preklenutie kontrastu.

Záverečný koncert cyklu patril spoločnému vystúpeniu **Moyzesovho a Kubínovho kvarteta**. Vystúpenie moyzesovcov už tradične sprevádzal zmysel pre zodpovednosť a precíznú prípravu, vyrovnaná úroveň i moment inšpirácie priamo na koncerte. Ich rovnocenným partnerom bolo generačne i umelecky spriaznené Kubínovo kvarteto – hoci sa obidva súbory predstavili osobitne v priam ukážkovo protikladnom repertoári. Odľahčené a posluchácky príťažlivé Haydnovo Kvarteto C dur „Vtáčie“ v podaní Kubínovho kvarteta a na druhej strane náročné a myšlienkovovo závažné Šostakovičovo Kvarteto č. 11, v ktorom zaznela v podaní moyzesovcov hlboká tragika vedľa ironickej humoresky a katarzného finále. Záverečné spoločné vystúpenie obidvoch kvartetov v romanticky rozvlácnom a súčasne mladícky pôvabnom a sviežom Sláčíkovom oktete F. Mendelssohna-Bartholdyho bolo temer symbolickým záverom celého cyklu.

HANA URBANOVÁ

Čembalistka Judit Macečková

Snímka M. Jurík

LETNÉ KOMORNÉ KONCERTY

Extrémne tropické horúčavy sprievádzali bez výnimky všetkých päť podujatí letného komorného cyklu koncertov, ktoré sa uskutočnili od 30. júla do 27. augusta v koncertnej sieni chrámu klarisiek. Teplo sa zaslúžilo o rozličné stupne saunovej „klimatizácie“, nezatažovalo len umelcov na pódii, ale aj obecenstvo. Účasť na týchto podujatiach s bohatou návštevnosťou cudzincov, bola koľísavá, nikdy však neklesla pod úroveň.

Dramaturgia podujatí nepreferovala sólistov, dominovali komorné zoskupenia. Bez nejakého uvedomelejšieho zámeru boli percentuálne najviac zastúpení majstri klasicizmu (najmä Haydn), ale aj súčasní a domáci autori, absencia ktorých vystúpila do popredia iba ak na otváracom koncerte cyklu.

Cyklus komorných koncertov otvorilo 30. júla v klariskách vystúpenie **Tibora Rácza** s podtitulom **akordeónový recitál**. Tento prívlastok však nevystihol celkom charakter podujatia. Jednalo sa o pásmo, ktoré malo už priliehavejší názov „Z mojich najmilších...“. Bola to retrospektíva vynikajúceho reprezentanta tohto stále ešte zaznávaného interpretačného umenia – spomienky umelca stojaceho na prahu stredného veku svojej približne 20-ročnej umeleckej i pedagogickej dráhy, ktorý ako priamy účastník a spolupracovník svojej individuálnej optiky do istej miery sledoval a komentoval peripetie i úspechy slovenského akordeónového umenia. Rácz si program i sám (a netradične) moderoval. Preukázal pritom i nemalé herecké nadanie.

Ak by sme chceli ohodnotiť program, musíme začať od umelcom vytýčeného zámeru. Predovšetkým – čo je pochopiteľné – chcel pestrým kaleidoskopom pomerne vtípneho slova a najmä nanajvýš kvalitne interpretovanou hudbou pripraviť obecenstvu osviežujúci zážitok. I napriek istým výhradám, ktoré možno vysloviť voči rôznej umeleckej kvalite uvádzaných skladieb (účasť istých estrádnych prvkov, najmä v závere) sa to Ráczovi podarilo. Znamenite – a to je hlavné – demonštroval majstrovské ovládanie svojho nástroja a súčasne uviedol mladých, nastupujúcich umelcov.

V programe spoluúčinkoval známy, (bas) klarinetista **Peter Drlica** v úvodnom **Adagiu T. Albinoniho** a v rozsiahlejšom záverečnom cykle **Charaktery – Mačky od Johna Nobela**, kde popri interpretačnom umení hudobnom sa vyžadovalo od členov dua aj hereckokomicke nadanie; obaja ho dokázali presvedčivo využiť. Spôsob, ktorý vyžaduje interpretačnú Nobela patrí na estrádu. Do istej miery však retrospektívny charakter zostavovateľa pásma evokuje opodstatnenosť tohto kroku. Rácz v priebehu svojej kariéry vystupoval na rozličných typoch vystúpení – teda aj na estrádach.

Ako vynikajúci sólista sa predstavil Rácz v **dvoch sonátach Domenica Scarlattiiho** prepísaných pre akordeón. Ráczovo plnokrvné podanie, s pomerne veľkým dynamickým dia-pazónom, do konvencionalizovaného štýlového obrazu akosi nezapadalo. Bolo však skvelou prskavkou pribojnej nástrojovej virtuosity. Rácz ako sólista uviedol ešte temperamentné rytmy španielskych autorov **Albeniza, M. de Fallu** i **Lundquistove Metamorfózy**, v ktorých skvele zažiarilo jeho sugestívne hudobné dotváranie suverénne zvládnutej nástrojovej faktúry.

Ako súčasť znamenitého dua dal Rácz príležitosť uplatniť sa aj mladému kolegovi **Petrovi Celecovi**, v opusoch od **Lisza, Hansa Christiana Schappera** i **Antona Brucknera**. Súhra obidvoch nástrojov bola presvedčivá, koncepcia výstavby v agogike i dynamike logická, technické zvládnutie mimoriadne.

Ďalšou participujúcou umelkyňou podujatia bola tohtoročná absolventka bratislavského Konzervatória, nesporne talentovaná, perspektívna **sopranistka Darina Tóthová**. Jej prítomnosť, dobre posadený hlas, vrúcny prednes, široký register farieb sa imponujúco uplatnil v **Händelovej árii** i v **piesňach Daria Milhauda** stvárnených s vkusom.

6. augusta sa namiesto pôvodne plánovaného holandského ansámblu Goet Ende Fyn predstavilo **Salzburské hudobné trio** súrodencov **Steinschadenovcov (Steinschaden Trio Music Salzburg)**. Mladí rakúski umelci vystupujú spolu od útleho veku. Spiritus movens tria je klavirista Georg, sestry Eva a Brigitte sú dobre pripravené a muzikálne huslistky.

Prvú polovicu večera venovali mladí hudobníci opusom rodiny **Mozartovcov**. Ota **Leopolda** reprezentovala úvodná **Triová sonáta pre dvoje huslí a basso continuo A dur op. 3**. O oživenie tohto opusu a zverejnenie jej Urtextu spolu s ďalšími piatimi (z nich iba jedna bola doteraz známa) sa zaslúžil klavirista ansámblu. Urtext neobsahuje dynamické znamienka, takže celá koncepcia dynamického stvárnenia v detailoch i v celkovom oblúku

bola výsledkom premýšľania a fantazijného vkladu interpretov, nevnucovala dojem prešpekulovanosti. Mladí hudobníci uprednostňujú živé, pulzujúce, tvorivým zanietením prežiarené muzicírovanie a tým víťazia na pódii. V ďalšej skladbe **Wolfganga Amadea**, v **Sonáte pre klavír a husle C dur (KV 296)** vystúpili Eva a Georg Stenschadenovci. Ich podanie skladby bolo hravé, šantivé, spevne vrúcne, optimistické. K výraznejšiemu zdôrazneniu filozofických polôh zrejme dospejú po rokoch súčasne s vlastným citovým i ľudským dozrievaním. **Franza Xavera – syna Wolfganga Amadea Mozarta** predstavili Brigita a Georg v **Sonáte pre klavír a husle F dur op. 15**. V tomto opuse sme mohli postrehnúť

Denisa Šlepkovská

romantické prvky, čo umelci podčiarkli v uvoľnenejšej agogike, v exponovanejšej citovosti. Brigitte – najmladší člen ansámblu preukázala v hre na husliach kultúru tónu, citovú úprimnosť. V 3. časti – **Polonéze** (s dvoma triami) sme postrehli isté rezervy pri podčiarkovaní rytmického modelu tanca. Georg i Brigitte mali tendenciu hudobný prúd skôr zaobľovať. Klavirista navyše (najmä v tomto opuse) nedokázal dostatočne držať na uzde svoj temperament. Priebornou interpretačiou zastieral neraz kultivovanejší tón huslí.

Suitu pre dvoje huslí g mol op. 74 Moritza Moskovského charakterizuje prilacná komunikatívnosť, páčivosť, nabubrelý pátos. Z interpretačného hľadiska je to dielo vďačné, efektné. Prílišné popustenie tetivy tempa za temperamentného, plnokrvného muzicírovania zapríčinilo niekoľko nedotiahnutostí i preklepov najmä u klaviristu.

Záverečné **Quattro pezzi pre dvoje huslí a klavír Cesara Bresgena (z roku 1988)** veľmi výdatne poslúžilo na dokreslenie profilu tohto mladého, ale už vynikajúceho ansámblu vďaka miere tvorivej fantázie, ktorou dokázali Steinschadenovci prežiť hudobné plochy. Za zaslúžené ovácie prítomného publika sa interpreti odvdáčili prídavkom **Prelúdia D. Šostakoviča**.

Rekordnú návštevnosť zaznamenalo (13. 8.) vystúpenie **Komorného orchestra mesta Bratislavy – Cappella Istropolitana** pod taktovkou mladého nemeckého dirigenta **Christiana Brembecka**. Toto podujatie sa vyznačovalo vysokou úrovňou profesionality. Program, s ktorým sa predstavili v rámci Kultúrneho leta pozostával výlučne z neobohratých opusov majstrov klasicizmu. Pokiaľ by sme u súboru hľadali isté rezervy, ktorých postupne odbúravanie by sa malo stať perspektívou ďalšieho vývoja, tak by to malo byť úsilie dosiahnuť čo najpresnejšiu súhru. Méty, ktoré doposiaľ teleso dosiahlo, nepochybne už zodpovedajú kritériám kvality, nemožno však ustrnúť na jednom bode, zaspať na vavrínoch. Tvrdá konkurencia v ponuke musí byť stimulom pre umeleckú prácu každého interpreta, po túžbe priblížiť sa podľa možnosti čo najbližšie k dokonalosti.

Chr. Brambeck opuncoval svoj výkon (v zhode so svojím vekom) mladistvým, sviežim temperamentom. Tvoril s vkusom a čo je podstatné – volil správne tempá. Má dar inštinktu pre správne nájdenie optimálnej interpretačnej podoby. Rezervy možno vidieť v hlbšom preniknutí do niektorých (najmä pomalších) častí, či úsekov. Brembeck modeluje hudobné frázy v mikroštruktúre spevne, plasticky s prijateľným diapazónom dynamického vlnenia. S dirigentovým umeleckým nateľom výhodne korešpondovala úvodná

Sinfonia č. 67 F dur Josepha Haydna. Vtlačil jej toku švih, eleganciu i správnu dávku zemitosti. V záverečnom opuse **Sinfonii č. 6 d mol op. 12/4 Luigi Boccheriniho „La Casa del Diavolo“** opäť, ale z trochu odlišnej optiky vytáčil dirigent svoj tvorivý temperament. Pomerne ľahko dokáže nájsť správny pomer medzi detailom i budovaním celku.

Vynikajúci a presvedčivý výkon preukázala u nás dobre známa japonská, t. č. vo Viedni žijúca sólistka **Shizuka Ishikawa** v „**Dražďanskom**“ **Koncerte pre husle C dur Johanna Stamitza**. Pri celkovom vyznení tohto opusu bola sólistka umeleckou osobnosťou č. 1, dirigent sa jej však dokázal prispôbiť a orchestrálne pozadie tvorilo s husľami jednoliaty celok, navzájom sa dopĺňali a umocňovali.

Na záver zaznelo bis z **Finálneho Allegro con molto od L. Boccheriniho**.

Zmeny v obsadení i v dramaturgii nesľubovali (20. 8.) na prvý pohľad priaznivý dojem z vystúpenia **Le Roche Quartetta**. K záskoku dvoch členov došlo práve u okrajových pul-tov, ktoré v celkovom vyznení programu majú rozhodujúcu rolu – **Christian Schwertner** vymenil za pultom primária Marata Dicker-manna a **Thomas Mietzsch** nahradil zas violončelistu **Rudolfa Grimma**. V súvislosti s tým sa pozmenil aj program. Zotrval však pôvodný zámer predviesť prednostne opusy československej proveniencie. S výnimkou úvodného (aj pôvodne ohláseného) **Sláčikového kvarteta G dur op. 33 č. 5 Josepha Haydna** zvyšok programu pochádzal už z tvorivej dielne československých autorov.

Už po odznení Haydna sme mohli skonštatovať, že výmena v obsadení (nevedno, či sa jednalo o momentálny záskok, alebo o trvalejšiu spoluprácu), nepredstavovala újmu na muzikantskom prístupe.

Interpretáciu reprezentatívneho opusu **Iris Szeghyovej (Sláčikové kvarteto – Musica dolorosa)** charakterizoval intenzívny fantazijný vklad, široká paleta nálad, fariieb, predovšetkým však výrazný filozofický podtext. Kvarteto sa zameralo na účinok celku, na zmyslu-

Juraj Hurný

plné sklbenie jednotlivých náladových hľadín.

Ďalej odznela od **Pavla Haasa** premiéra jeho **Sláčikového kvarteta cis mol**, ktoré spôsobom tematickej práce, využívaním modalit, v riešení formového pôdorysu na princípe rozvíjania, narastania i vlnenia dynamických línii pripomínali štýl **L. Janáčka**, autorovho učiteľa. Ďalšej premiéry sa dočkalo v Bratislave **Päť kusov pre sláčikové kvarteto** od nemeckého skladateľa českého pôvodu **Ervína Schulhoffa**. Pri koncepcii jednotlivých častí nechal sa autor inšpirovať a v svojej vyhranenej reči plnej disonancií pulzujúcich rytmov a uzavretých foriem štylizoval tanečné prvky. Interpreti sa zamerali na celkový účinok jednotlivých nálad, miestami (napr. v záverečnej časti **Alla Tarantella**) čiastočne aj na úkor precíznosti a priezračnosti faktúry.

Program záverečného podujatia cyklu komorných koncertov sa niesol v znamení **200. výročia narodenia Gioacchina Rossiniho**. Učinkovali v ňom poprední sólisti opery SND, jeden zahraničný hosť, takisto bývalý člen našej prvej opernej scény – tenorista slovenského pôvodu **Juraj Hurný**. Skladateľovu tvorbu reprezentoval vokálny cyklus s klavírom s názvom **Serate musicali, alias Soirées musicales, čiže Hudobné večierky**. Jedná sa o osem ariett a štyri duetá, v ktorých dostali príležitosť štyria hlasovo odlišní vokalisti: **sopranistka (Elena Holíčková), mezosopranistka (Denisa Šlepkovská), tenorista (J. Hur-**

Shizuka Ishikawa

Snímky archív HŽ

ný) a basista (**Peter Mikuláš**) za klavírnej spolupráce **Karola Toperczera**.

Vďaka nespornej invencii skúseného operného autora jednotlivé časti poskytli skvelú príležitosť spevákom využiť ich tvorivý potenciál. Zastúpenie klavíra neplnilo funkciu iba dokresľovania a doplnenia vokálneho výrazu, ale v rozsiahlych úsekoch navodzovalo príslušnú atmosféru meniacich sa nálad.

Všetci speváci profesionálne zvládli svoje party, pod mieru tvorivého zaujatia neklesli, predsa však najsuverénnejší z nich bol výkon hosťujúceho **J. Hurného**. Jediný má zrejme tento opus dlhšie v repertoári, (na rozdiel od ostatných) spieval bez partu, a preto sa mohol o to presvedčivejšie skoncentrovať na výrazové zvládnutie. Tvoril s veľkou istotou, citlivo, s radom vždy kvalitných nuansí. Aj v duetách sa plne sústredil na správne dávkovanie intenzity svojho sýteho i kovového dramatického vzopätia schopného tenoru. **Najmä Tarantella neapolitana** bola v koncepcii dokonale premyslená, umelec stál nad zvládnutím jednotlivých zložiek, takže navodzovala dojem definitívneho, presvedčivého a usadeného stvárnenia.

Zvykli sme si, že **P. Mikuláš** pristupuje s veľkou zodpovednosťou ku všetkým svojim kreáciám. Nemožno konštatovať, žeby v prípade tohto Rossiniho ustúpil od náročnosti voči sebe. Po stránke technickej, i v dynamickom a citovom stvárnení zotrval na týchto pozíciách. Predsa sa však príliš sústreďoval na požiadavky notovej predlohy a v snahe dodržať všetky nuansy mu do istej miery unikala presvedčivosť celku. Dlhšie zakotvenie v repertoári umožní mu ešte viac preniknúť do hĺbky autorovej hudobnej reči.

Zo spevákov najfrekventovanejšou účastníčkou bola sopranistka **Elena Holíčková**. Okrem dvoch sólových ariett (aké zvládol každý spevák) sa až trikrát prezentovala v duetách. Úspešne sa dokázala vyrovnáť aj s kolosálnymi úsekmi. Predsa však niekedy pri širších intervaloch s požiadavkami na prechody z registra do registra má pred sebou ešte niekoľko úloh, ktoré zdolať bezo zbytku zrejme priniesie väčší odstup od pôvodného nastudovania.

Napriek najmenšiemu zázemiu pódiovej praxe sa mladačka **Denisa Šlepkovská** uviedla po stránke hlasovej techniky i v istote intonácie nanajvýš sympaticky. V jej výraze žiada sa ešte výraznejšie diferencovanie nálad, väčšia uvoľnenosť. Veľmi imponujúco zvládla svoj part v duetách s **E. Holíčkovou**.

Karol Toperczer za klavírom spolupracoval veľmi citlivo, kultivovane, tlmene, niekedy, žiaľ, aj v úsekoch, kde v tematickej práci bol klavír rovnocenný s vokálnymi hlasmi, a teda sa žiadal výraz pribojnejší. Aj jeho výkon bol však poznačený istými zábránami, ktoré mu znemožňovali sústrediť sa ešte viac na výraz. Miestami bolo potom cítiť (napr. v **Tarantelle**) uprednostňovanie spohľadného vyhratia všetkých tónov pred výrazom a uvoľnenou prirodzenosťou prejavu.

VLADIMÍR ČÍŽIK

DNI

ORGANOVEJ HUDBY

– festival, ktorý sa pevne zakorenil do slovenskej kultúry už takmer pred dvadsiatimi rokmi. V kultivovanom prostredí bývalej hradnej kaplnky sa schádzali najmä mladí ľudia, pretože prahli po duchovne, hľadali každú príležitosť na obohatenie. A organ svojou velebnou rozmernosťou bol novou živnou pôdou. Každý v ňom hľadá i nachádza najintímnejšie, najduchovnejšie zázemie svojej podstaty.

Organ. Majstrovský nástroj symbiózy pozemského daru ľudského umenia i transcendentálnej energie duchovna prežil roky neslobody. Otvára sa opäť brány pre jeho umelecké povznesenie nielen v koncertných sieňach, ale i v chrámoch, kde získava nové publikum, kde oslovuje vierou v človeka.

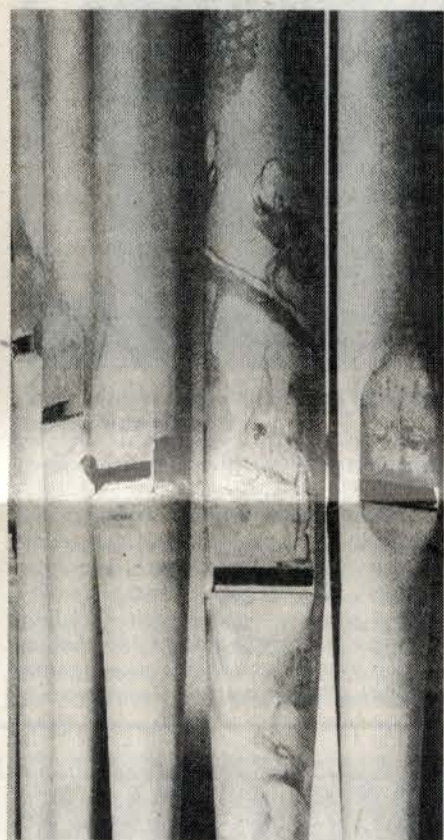
V hradnej kaplnke sa zachovala tradícia Dní organovej hudby. Toho roku obohatené o adekvátny vzhlad. Megalomanské kreslá nahradili prosté chrámové lavice. Svetskú výzdobu zamenila umelecky vysoko hodnotná výstava Sakrálného umenia na Slovensku v 14. – 18. storočí. V takomto prostredí našla hudba svoje partnerské miesto. Organová hudba, ktorú je potrebné pretavovať duchovnou podstatou človeka a prostredníctvom skladieb písaných s týmto zámerom nechať na seba pôsobiť silu rezonancie, ktorá osloví, vtiahne, prehĺbi. Iste, organová hudba nepredstavuje iba chrám. I keď všetci skutoční organisti ten chrám vo svojej architektonicko-akustickej a duchovnej syntéze musia obľahčiť, aby ich interpretácia bola úprimná, pravdivá, naplnená individualitou osobnosti jej jedinečnosti, pravdy.

Naša organová škola vyrastala v koncertných sieňach. Bez nadväznosti a možnosti dotyku s autentickým prostredím, pre ktoré všetci starí, ale i väčšina súčasných autorov tvorila a tvorí. Organ ako zvukový a farebný experiment používali niektorí súčasní autori k vlastnej sebarealizácii. Vznikli skladby efektne, ekvilibristické, ale duchovne prázdne. A naša interpretácia má častokrát podobné rezervy. Hrá sa presne, racionálne, vo vychodených chodníkoch istoty. Možno hovoriť o profesionálnych výkonoch. Čo sa však pod takouto profesionalitou u organistu rozumie. Presnosť? Vyrovnanosť? Správna artikulácia? Štylová registrácia? Výrazová originalita? To sú síce základné kritériá, ale až nad nimi alebo spolu s nimi vzniká umenie. Preniknutím k podstate organovej kompozície. Vtedy sa odhaľuje interpretačná individualita organistu. Zosúladienie autorovho zámeru s interpretačným pretavením do živej hudby, s dobou súčasníka ale i historickým prostredím autenticky nemennosti. Pretože do každej skladby je zakódovaná neodvolateľnosť pôvodu, neopakovateľnosť akustických rozmerov každého chrámu symbolizujúcich transcendentno v pokore i vznešenosti, prosťote i majestátnosti.

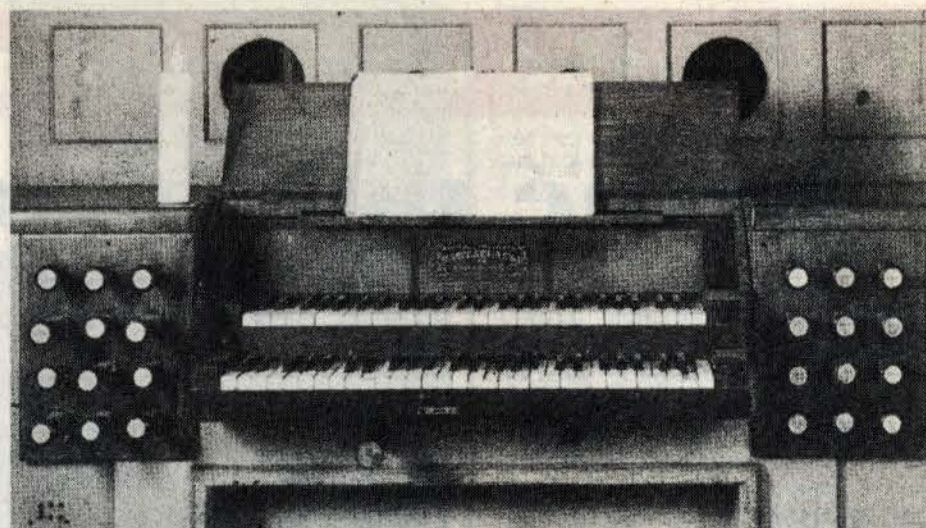
Na siedmich koncertoch tohtoročných Dní organovej hudby v dňoch 12. – 26. augusta hrali organisti zo Slovenska, Čiech, SRN, Ra-

kúska, Maďarska, Francúzska. Pokiaľ adepti tradície nemeckej školy (do ktorej patríme aj my), dbali na presnosť, registračnú striedanosť, miestami až školácku dochvilnosť, v dôsledku čoho im neraz unikali štýlove nuansy, autorské jedinečnosti, osobnostný nádhľad; francúzsku školu reprezentoval vynikajúci organista Jean Galard. Jeana Galarda spolu so Zsuzsou Elekesovou a Zlatou Suchánkovou, ktorá sa delila o polrecitál s trubkárom Ladislavom Strešnákovičom, som počúvala z magnetofónovej pásky, pretože organ v Bratislave dostali od 23. augusta konkurenciu v Medzinárodnom festivale Staré slovenské organy v mestečkách Liptova, Oravy, Spiša (k akcii sa vrátíme samostatným príspevkom). Vďaka nahrávkam môj obraz z hradnej akcie bol ešte precíznejší, pretože sa z nej vytratil priamy kontakt, atmosféra a zostal iba dokument.

Koncerty niesli emblém profesionality.

Každý mal svoju osobitosť. Napríklad v snahe vysvetľovať svoj názor na Bacha, ktorého dielo bolo najfrekvencovanejším a interpretačne najroznohodnejším. Hrali ho s brilantnou hĺbkou (Klemens Schnorr), s virtuozitou (Franz Haselböck), s pokornou prostotou (Jaroslav Vodrážka), s muzikantskou precíznosťou (Zsuzsa Elekesová), s istotou vyrovnanosti (Zlata Suchánková), s hľadaním vlastného prístupu (Zuzana Janáčková). Popri Bachovej konfrontácii najzaujímavejším dramaturgickým oživením tohtoročnej prehliadky bolo využitie improvizčných daností väčšiny súčasných interpretov. Témy boli sta-

Snímky archív HŽ

bilné, improvizácie predstavovali orientáciu v štýle starých majstrov (Vodrážka), vlastnej organistickej praxe (Schnorr), v kompozičnej perfekcionite (Galard). Organisti bývalých socialistických krajín túto dôležitú súčasť interpretačnej praxe neovládajú natoľko, aby sa koncertne mohli realizovať. Suchánková ako jediná ozvláštnila svoj program v dialógu s trubkárom Ladislavom Strešnákovičom.

Zuzane Janáčkovej štúdiá na Konzervatóriu Santa Cecilia v Ríme akosi zasiahli do ustajujúceho sa štýlu racionálnej perfekcionality s dobrou technikou, ktoré získala na štúdiách v Bratislave. Práve na dielach, známych ešte zo študentských čias, bolo badať isté hľadanie nových interpretačných obzorov. Akých? To ukáže čas. Veríme, že si nájde adekvátny štýl súvisiaci s vlastnou individuálnou výpoveďou.

Z programovej dramaturgie zaujal Rakúšan Franz Haselböck (brat organistu Hansa Haselböcka) výberom drobníček z Bachovského rodu organistov. Zsuzsa Elekesová sondou do maďarskej vzdialenejšej i súčasnej tvorby pre tento nástroj z pera I. Sulyoka a S. Karg-Elesta. Jaroslav Vodrážka vlastnými improvizáciami na témy hraných chorálov J. S. Bacha a už spomínaný Jean Galard prierezom francúzskej organovej minulosti i prítomnosti. Teda do obohraných skladieb tradičného repertoáru minulosti zasvietilo nové svetlo poznania, čo je súčasne spolu s improvizáciami najväčším prínosom tohtoročných Dní organovej hudby.

P. S. A najväčšie negatívum, či sklamanie? Organizátori koncertov preukázali značný nezaujem o propagáciu vlastnej akcie...

ETELA ČÁRSKA

V programe organistky Z. Suchánkovej a trubkára L. Strešnákoviča sme sa stretli s dielami Clérambaulta, Händla, Buxtehudeho, Albinoniho, J. S. Bacha, C. Francka, atď...

Dobrá myšlienka prepojiť dramaturgiu organového koncertu aj iným nástrojom je hodná nasledovania. Jednoducho už aj preto, že organista má možnosť načrtnúť i do komorného muzikovania a potom v neposlednej miere i to, že pre širší okruh poslucháčov sa stáva program atraktívnejší, príťažlivejší. To napokon potvrdilo i plné auditórium na Bratislavskom hrade. Myslim si, že nebude vhodné zastavovať sa teraz podrobne pri interpretácii jednotlivých diel, no predsa tu treba vysloviť

istý postreh v súvislosti s výkonmi oboch interpretov. V prípade L. Strešnákoviča došlo neraz k intonačným nepresnostiam, z nástroja sa mu vytrácalo niekoľko tónov (ktoré jednoducho nezazneli) a poslucháč veru nemal vždy ten pocit ľahkosti, samozrejmosti, ale skôr zdolávania problémov. Strešnákovič tón je však pekný, bohatý a napriek spomínaným nedostatkom jeho výkon mal i nesporné kvality. Organistka Z. Suchánková patrí k takým umeleckým osobnostiam, kde rovnakú úlohu pri hre zohráva intelekt i muzikalita, racionálna i citová zložka. V Clérambaultovi som mal pocit z istej metrorhythmickkej nevyrovnanosti. Napríklad floritúry sa mi zdali trochu upoňhané, nevyrovnané, nedecké.

Na záverečnom koncerte Dní organovej hudby sme mali možnosť započúvať sa do interpretačného umenia francúzskeho organistu Jeana Galarda, ktorého program pozostával z dvoch kontrastných dramaturgických blokov. Ten prvý patril predovšetkým francúzskej organovej hudbe (Dandrieu, Franck, Vierne, Alain, Galard, Langlais) a ten ďalší pozostával z improvizácií.

Už v interpretácii francúzskej organovej hudby potvrdil Galard svoje umelecké majstrovstvo (interpretačné i kompozičné). Jeho spontánny umelecký prejav bol bohatý na muzikovanie, dramaturgické napätie a napokon i na bezstarostnú hravosť.

Tú druhú stránku interpretačného majstrovstva nám ukázal Galard v improvizáciách. Najskôr to bola gregoriánska parafráza, v ktorej Galard voľne prechádzal z jedného štýlového obdobia do druhého pridrižajúc sa dôsledne zvoleného tematického materiálu.

V ďalších variáciách na slovenskú ľudovú pieseň – Tá veľká veža – dokumentoval tento francúzsky umelec svoju variačnú a fantazijnú vynaliezavosť v evolučnej práci s hudobnou myšlienkou. Opäť sa nepridržiaval čiste jedného slohu, ale voľne osciloval medzi romantizmom, resp. novoromantizmom a mnohorakými kompozičnými prúdmi hudby 20. storočia.

Galard má zmysel pre architektonickú stavbu i pre kontrapunktickú prácu – no nie na väčších plochách. V záverečnej časti koncertu odznela i Galardova voľná improvizácia na vopred uvedenú tému. V nej francúzsky umelec potvrdil opäť svoje improvizátorské i interpretačné majstrovstvo. Bolo to skutočne dôstojné finále za tohtoročnými Dňami organovej hudby v našom meste.

IGOR BERGER

Sviatočné stretnutie s Moskovčanmi

Po dlhých mesiacoch pôstu, sme sa mohli opäť stretnúť s veľkým interpretačným majstrovstvom. Dňa 21. augusta sme privítali v koncertnom štúdiu Slovenského rozhlasu Moskovský štátny symfonický orchester s dirigentom Pavlom Koganom.

Ruskí umelci sa nám predstavili najskôr Bernsteinovou predohrou Candide, teda hudbou, ktorej sa v radoch našich interpretov venuje minimálna pozornosť. Zrejme P. Kogan – šéfdirigent i hudobný riaditeľ tohto telesa vie, kde treba hľadať plnokrvnú hudbu. Nuž a Bernsteinova predohra Candide je hudbou, v ktorej sa dostáva k slovu hravosť, ľahkosť, samozrejmosť a príťažlivá prostota. Bernstein sa nebojí citovať, nebojí sa pohrávať sa s dvojzmyselnosťami, vtipnými ponáškami, pretože nad všetkým stojí zjednocujúca sila jeho kompozičného majstrovstva. Kogan a Moskovský štátny symfonický

orchester pochopili Candide ako prskavku, v ktorej sa stretávajú džezové prvky so symfonickou hudbou, grotesknosť a trivialita s celou škálou výrazových odlietkov. Po spomínanej Bernsteinovej predohre odznel Don Juan op. 20 R. Straussa. Čo sme práve na Koganom Straussovi obdivovali? Ľahkosť a plynulosť, s ktorou sa odovzdal tomuto dielu. Naprostá zosúladienosť – jednomyselnosť s orchestrom vyznela tak, že Kogan pôsobil ako jeden z členov orchestra.

To preto, že od začiatku do konca muzikoval, nechal sa strhnúť hudbou. Jeho Don Juan bol plný premien a farebnosti. Bol naplnený bohatými gradáciami a dynamickou silou – muzikalitou. V bohatých paletách nahrávok sa istotne môžeme stretnúť i s inými koncepciami. Tú Koganovu však akceptujem v rade ďalších ako tvorivý prínos.

Záverečná časť koncertu patrila Pro-

kofievovej Symfónii č. 5 B dur op. 100. Je to vlastne Prokofievova prvá symfónia zo série troch posledných. Túto symfóniu nazval Prokofiev „Symfóniou o veľkosti ľudského ducha“. Nie však preto, aby jej predurčil mimohudobný program, ale skôr preto, aby tu vyjadril svoje pocity príslušníka povojnovej generácie, ktorá možno verila v lepší život.

Čas však ukazuje, že veľké ideály padajú, rúcajú sa, zatiaľ čo umenie pretrváva.

Stačí len počúvať Prokofievovu hudbu a netreba k nej nič dodať. Je plná šťastia i smútku. Je plná kolísavosti, bohatej citovej palety. Nevanie z nej žiadny jednoznačný optimizmus, len pokorná viera a odovzdanosť. Pravda, rovnako príťažlivá bola interpretácia. Veď tu ide jednoznačne o interpretačné domény Moskovského štátneho symfonického orchestra a snád i Pavla Kogana, ktorého by sme

v Bratislave radi počuli aj ako huslistu. Čo však povedať o Koganovi ako dirigentovi, asi toľko, že je to predovšetkým dušou a telom muzikant. Jeho gesto je prosté, dynamické, čitateľné. Kontakt s orchestrom nesmierne živý. To sú pravdepodobne devízy, ktoré robia z tohto umelca príťažlivú dirigentskú osobnosť. Je dobré, že sme sa s ním po čase opäť stretli. Bolo to stretnutie skutočne sviatočné s atraktívnou dramaturgiou a čarovnou interpretáciou.

O ruských orchestrálnych telesách sa však vie, že často preforsujú hudobný dynamizmus. Tentoraz sa nič podobné neudialo. P. Kogan správne odhadol proporcionality a únosnosť dynamického i zvukového diapazónu. Napokon, dokumentovať nám to môže i zvukový záznam z koncertu.

IGOR BERGER

Talianske operné festivaly II.

Letné noci v arénach

Rez letnými opernými festivalmi Talianska sme načali v minulom čísle HŽ referátom o rossiniových slávnostiach v skladateľovom rodisku Pesare. Podobne ako toto podujatie, patrí do Európskej asociácie hudobných festivalov – mimochodom figurujú v nej i naše BHS – tiež letná sezóna v Aréne di Verona. Od monotematickej tribúny zasvätenej Rossinimu líši sa z viacerých hľadísk. Dejiny opernej Verony sa píšú neporovnateľne dlhšie (ostatný ročník bol sedemdesiatym), jej dramaturgický záber nie je autorsky ani žánrovo špecifikovaný (výhodné sú široké plátna výpravných diel), časovým priestorom pokrýva celé dva letné mesiace, no a predovšetkým, ide o masové podujatie, s kapacitou vyše dvadsaťtisíc miest v hľadisku.

Zopár historických údajov: aréna slúžila pôvodne gladiátorským zápasom, hudobné umenie sa v jej útrobách po prvýkrát uplatnilo roku 1822, kedy sa tu hrala baletná verzia Rossiniho Svätej aliance a opernú tradíciu otvorila Verdiho Aida roku 1913. V repertoári majú prednostné právo talianski autori, uvádzajú sa tu však tiež francúzske tituly i Musorgskij a zvlášť v prvých desaťročiach sa v aréne pravidelne objavovalo dielo Wagnerovo.

Sedemdesiata letná stagiona (hralo sa každý rok okrem prvej a druhej svetovej vojny) ponúkla sériu predstavení Pucciniho Bohémy, Verdiho Dona Carlosa, Aidy a Nabucca, koncertné naštudovanie Gershwinovej opery Porgy a Bess, ako i Rossiniho Stabat mater pri príležitosti dvestoročnice narodenia skladateľa. Ako som spomenul, monumentálne prostredie amfiteátra, pochádzajúceho z čias rímskej ríše, do istej miery determinuje dramaturgiu. Pucciniho Bohéma, hoci rozhodne nepatrí k ideálnym arénovým titulom, býva tu pravidelným hosťom. Nová produkcia režiséra Giuliana Montalda a výtvarníka Luciana Ricceriho sa v úsilí zapájať sa na „prvý pohľad“ – o to tu ide viac, než o minuciózne kreslenie detailov, či o moderné hudobnodramatické divadlo – zamerala na efektne vybavenie dvoch vnútorných obrazov. V nich, na scéne rozprestretej po celej dĺžke 70-metro-

Cecilia Gasdia (Mimi) a Neil Scicoff (Rodolfo) v Pucciniho Bohéme na scéne veronskej Arény. Snímka archív autora

vého pódia, rozohrala tzv. latinskú štvrt vo veľkolepom aranžmáne, s pestrofarebnou mozaikou typov, živými koňmi a vojenskou prehliadkou na záver. V takto preplnenom priestore, takmer až chaose, sa zavše strácali i samotní protagonisti.

Pastvou pre oči a riadnym paradoxom k 40-stupňovej teplote Verony onoho dňa bola snehová búrka, otvárajúca tretie dejstvo. Problematickejšie sa ukázalo navodenie in-

tímnej atmosféry dvoch okrajových obrazov. Príbytok bohémov, riešený v reze a zasadený do širokoplošného exteriéru okolitých budov, akoby trčal von, vzhľadom na potrebné dimenzie dostal dokonca poschodový tvar. Hodnotiac objektívne, v danom teréne komornosť vzťahov sotva možno dosiahnuť a zrejme z podobných príčin aj kontakt orchestra s dirigentom má svoje zákonité trhliny. Bolo by však nespravodlivé pripisovať ob-

časné nepresnosti v súhre dirigentovi Tizianovi Severinimu. Jeho koncepcia i vedenie predstavenia boli inak naprosto korektné.

Z viacnásobného obsadenia hlavných postáv v navštívený večer stvárnila postavu Mimi mladá talianska sopranistka Cecilia Gasdia. Umelkyňa s veľkým bel cantovým repertoárom zaujala krásnym kovovým timbrom a citovo podfarbeným výrazom. Neil Scicoff, tenorista technicky a štýlovo suverénny, je predsa len skôr typom pre kamenné divadlo. Cudzia je mu exhibicionistická maniéra, viac muziciuje a tieto prednosti v aréne zanikajú. Vladimír Černov (Marcello), Daniela Mazzucato (Musetta) a Nicola Gjuzelev (Colline) zodpovedali úrovni prvotriedneho obsadenia.

Druhým veľkým talianskym open-air hľadiskom, kde sa už po 28. raz uskutočnil letný festival, je Arena Sferisterio v Macerate. „Mesto umenia, kultúry a divadelných predstavení“ – tak znie charakteristika z bulletinu – predkladá skutočne širokospektrálny program, v centre ktorého stoja operné večery pod voľnou oblohou. V tejto sezóne uviedli Verdiho Traviatu, Belliniho Námesačnú, symfonický koncert pod taktovkou hudobného riaditeľa festivalu Gustava Kuhna a recitál Renata Brusona. V komornom prostredí Teatra Lauro Rossi sa v spolupráci s pražským Národným divadlom a za účasti viacerých mladých českých spevákov, odohrali v troch sériách štyri Rossiniho komické jednoaktovky: Priležitosť robí zloděja, Hodvábný rebrík, Zmenka na manželstvo a Il signor Bruschino. V septembri uzrie tieto inscenácie aj Praha.

Pár slov k navštívenej Belliniho La sonnambule. Ak si uvedomíme, že skladateľovo produktívne obdobie trvalo iba deväť rokov (nedožil sa ani 35. narodenín), za vrchol tvorby považujeme Normu a Puritánov, tak Námesačnú chápeme ako istý vývojový medzistupeň. Je architektonicky prostá, melodicky invenčná, v kantilénach zohľadňuje bel cantový princíp, chýba jej však zomknutejší dramatický ťah a duchapľnejšie libreto. Všetky chybičky krásy idú do ústrania, ak virtuózne sólistické party nájdú interpretov, schopných vdýchnuť im život a cit, poéziu i drámu.

Tohtoročnej Macerate takéto obsadenie chýbalo. Svetlý leggero tenor Michaela Schadeho (Elvino) zvlášť neupútal farbou ani technikou, na adresu Andreu Silvestrelliho (Rodolfo) ťažko nájsť čo len slovo chvály, takže ostala iba primadóna Amina. Valeria Esposito jej dala štýlové legato, čisté a okrúhle výšky, no trocha chýbala „koncovka“. Či už v zmysle dramatického nádechu Callasovej alebo ozdobnej virtuosity Gruberovej. Predstavenie dirigoval Aldo Turchetti, autorom réžie a výpravy v modernom duchu bol český scenograf Josef Svoboda. Jeho pohľad na dielo iste môže vyvolať polemiku, hlavný predmet záujmu v Belliniho operách však leží inde. PAVEL UNGER

Z bohatej hudobnej tvorby Dimitrija Šostakoviča sú v bývalom západnom svete známe predovšetkým jeho symfónie, niektoré diela komornej tvorby a z dvoch oper tragická Katarina Izmajlova.

I milánska La Scala v snahe oboznámiť svoje obecenstvo s vrcholnými hudobnými dielami dvadsiateho storočia zaradila do svojho programu Šostakovičovú opernú drámu ženy, ktorá z túžby zachrániť svoju skutočnú lásku, sa dopustí dvojnásobnej vraždy. Šostakovičova opera pri svojej svetovej premiére v roku 1934 v Leningrade získala nevídaný ohlas u sovietskeho obecenstva, avšak v deníku Pravda vyšla v januári 1936 ostrá kritika Šostakovičovho diela s názvom Chaos namiesto hudby. Samozrejme, opera s takýmto osobným tragickým námetom hlavnej hrdinky iste nevyhovela vtedajšej ideologickej tendencii a Šostakovičova opera sa na scénach operných divadiel bývalého Sovietskeho zväzu prestala objavovať. V súčasnej svetovej opernej tvorbe získala však svoje miesto a stala sa jedným z repertoárových diel mnohých operných divadiel.

Libretu autorov Alexandra Preisa a Dimitrija Šostakoviča podľa novely Nikolaja Leškova, plnej silného dramatického napätia adekvátne zodpovedá Šostakovičova hudba, lyrická v momentoch duševných poryvov Katariny Izmajlovej a fúbnostných dialógov, satiricko-ironická, priam karikatúrna v náčrte charakterových postáv Katjiných „obetí“ svokra obchodníka Borisa Timofejeviča, jeho syna a Katjinho manžela Zinovija Borisoviča, či veliteľa miestnej polície, popa alebo opitých hostí.

Inscenácia Šostakovičovej opery s titulom Lady Macbeth z okresu Mcensk nebola produkciou La Scaly. Slávne divadlo ju zapožičalo z parížskej opery Bastille, kde bola s úspechom uvedená v roku 1991. V rámci šetrenia nákladov na produkciu, bolo pre Scalu iste výhodné zapožičať úspešnú inscenáciu, čo však zároveň spôsobilo určité technické problémy v realizácii scénickej časti predstavenia. Ako je známe, parížska opera Bastille je vybavená najmodernejším technickým javiskovým zariadením, kým v La Scale sa pracuje ešte stále zastaralým manuálnym spôsobom.

KATARINA IZMAJLOVA V LA SCALE

V opere Bastille je päť pohyblivých javísk, takže scény jednotlivých obrazov Šostakovičovej opery boli vopred pripravené a presun javísk bol rýchly a bezhlučný, v La Scale sme však v medzihrách k jednotlivým obrazom počuli búchanie kladiviek milánskych technikov.

A práve scénická a režijná časť opery boli silnou stránkou parížskej inscenácie. Stylizované obrazy výtvarníka Nicka Rietiho s kapustovými lánmi, sedliackym dvorom s obilnými silami, romantické stretnutie Katji so Sergejom na záhumní s kašou vody, v ktorej sa kúpe nahý Sergej, plachta na tráve a nebo posiate hviezdami, s iróniou videný dedinský policajný komisariát, či pustá pláň ďalekej Sibíri s jazerom, v ktorom Katja skončí svoj život, to všetko doplnené živou scénickou akciou režiséra André Engela vytváralo atmosféru realistického života ruského vidieka tridsiatych rokov.

Erotický vzťah Katji k jej milému Sergejovi bol hybnou silou jej lásky a doviedol ju k dvojnásobnej vražde. Režisér André Engel ho zvýraznil odvážnymi scénami milovania a nahého Sergejovho tela, ktoré však vhodne zapadli do celkového charakteru Šostakovičovej opery a ani u staršej generácie návštevníkov milánskej La Scaly nevyvolávali pohoršenie. Naopak, v celkovom režijnom poňatí inscenácie vyzneli veľmi prirodzene a s veľkou mierou vkusu.

Okrem vynikajúceho scénického prevedenia zaujalo hudobné naštudovanie šéfdirigenta opery Bastille Myung-Whun Chunga. Tomuto kórejskému hudobníkovi je blízky ruský repertoár, už viac razy s veľkým úspechom u talianskej hudobnej kritiky uviedol niektoré opery Rimskeho-Korsakova a Musorgského.

ho na festivale Florentský hudobný máj. Šostakovičova hudba v jeho interpretácii zaujala svojou dramatickosťou a hlboko zapôsobil na talianskeho poslucháča. Za vrcholný moment hudobnej interpretácie Whun Chunga možno považovať predohru k záverečnému obrazu bezútešnej sibírskej pláne.

V titulnej role Katariny Izmajlovej sa predstavila Mary Jane Johnsonová a v role jej mi-

lého Sergeja Jacques Trussel. Hoci ich ruština nebola priveľmi zrozumiteľná, herecká kreácia zložitého citového vzťahu ich hrdinov vyznela veľmi realisticky i v spevackej interpretácii. Z množstva väčších i menších postáv treba rozhodne spomenúť vynikajúceho kreátora charakterovej postavy Borisa Timofejeviča Katjinho svokra v osobe basistu Anatolija Kočergu a talianskeho tenoristu Paola Barbaciniho, ako jej manžela Zinovija Borisoviča.

Inscenácia Šostakovičovej opery v produkcii parížskej opery Bastille bola zaujímavým prínosom v repertoári milánskej La Scaly a dokázala (i napriek tvrdeniu vedenia La Scaly, že iba tu sa rodí veľké operné divadlo), že pôsobivé a umelecky hodnotné inscenácie produkujú i iné operné domy.

ANNA PODOLSKÁ, Milano

Parížska inscenácia Kataríny Izmajlovej v La Scale zaujala netradičným scénickým a režijným spracovaním. Snímka Teatro La Scala

RÓBERT STANKOVSKÝ

...v novej funkcii

Na úvod si pripomeňme: Róbert Stankovský je mladý slovenský dirigent (nar. 1964 v Bratislave). Absolvoval Konzervatórium v Bratislave (klavír a dirigovanie) s titulom najlepšie absolvent roka. Počas konzervatoriálneho štúdia bol pol roka na študijnom pobyte v Paríži u Gerarda Devosa. Už ako poslucháč VŠMU (prof. L. Slovák) pôsobil ako dirigent ŠF Košice a v bývalom SOČR Bratislava (v súčasnosti SOSR), bol hosťom viacerých orchestrov v ČSFR a v zahraničí. Roku 1987 sa stal víťazom celoštátnej dirigentskej súťaže v Hradci Králové, r. 1988 semifinálom medzinárodnej súťaže vo francúzskom Besançone. VŠMU absolvoval r. 1989. Jeho absolventský koncert 20. júna 1989 bol práve v spolupráci s bratislavským SOČRom. Ešte predtým – 10. 3. až 17. 4. 1989 – na pozvanie umeleckého vedúceho dvoch newyorských orchestrov (Bronx Symphony Orchestra a The Prism Orchestra) pána Roberta Blacka mal dva koncerty v New Yorku. Odvtedy uplynuli tri roky a umelecký život Róberta Stankovského nezastal. Čím bol zaplnený? Dnes 28-ročný dirigent na túto otázku odpovedal takto:

– Od roku 1987 som pôsobil v SOSR na polovičný úväzok ako dirigent, súčasne som bol dirigentom v ŠF Košice. Od roku 1989 som hosťoval v pražskom FOK a od sezóny 1991/92 som bol v tomto telese stálym dirigentom – šéfom tu je, ako iste všetci vedia – Petr Alt-richter. Na prácu s FOK mám veľmi pekné spomienky a hneď v začiatkoch stájej spolupráce som absolvoval s orchestrom FOK i 5-týždňový zájazd do USA, kde som mal s telesom 5 vystúpení. Turné FOK bolo rozsiahle – orchester hral často na miestach, kde zatiaľ neúčinkoval žiadny československý hudobný súbor. Spomeniem ostrov Puerto Portorico, účinkovali sme v štáte New York, ale aj v okolí Chicaga, v Kalifornii, v Nevade, Arizona, v Severnej Karolíne a turné končilo na Floride. Hral sa väčšinou romantický repertoár (Dvořák – 6. a 9. symfónia, Smetana – Valdštejnov tábor, Vltava), ale aj klasika (Haydn – Symfónia č. 96) a romantika (Schubert – Symfónia C dur „Veľká“). Sólistkou bola gruzínska klaviristka Eliso Bolkvadzeová, ktorá hrala part v 2. klavírnom koncerte C. Saint-Saënsa.

Ako hodnotíš svoju spoluprácu s FOK – aj mimo tohto zájazdu, ktorý bol v tvojej pomerne krátkej kariére už druhým umeleckým vystúpením v USA?

– Mal som možnosť hrať s FOK diela, ktoré sú mi blízke obsahom a hudobnou rečou. Spomeniem napríklad Fallovu Čarodejnú lásku, Orffovu Carminu buranu, Honeggerovu Vianočnú kantátu a i. Mal som šťastie, že české publikum ma už trochu poznalo z hos-

tovania v FOK od r. 1989 a potom – 3. sezónu som i dirigentom Komornej filharmónie Pardubice, s ktorou som dirigoval veľa koncertov v Prahe... Keďže dirigenti sú kvantitatívne slabším ohniskom v hudobnom interpretácnom umení nielen u nás, ale i v Čechách, mám veľa ponúk od intendantov orchestrov aj do budúcnosti.

Hosťoval si už aj pred orchestrom Českej filharmónie?

– Zatiaľ nie. Raz sa to malo aj uskutočniť, ale dohovor napokon padol – kvôli nahrávke ČF v zahraničí...

Si pomerne mladý. Nemáš niekedy vnútorné zábrany pred orchestrami, ktoré sú známe dlhou tradíciou a ich hráči videli už pred sebou rôzne slávne dirigentské osobnosti?

– Strach... možno by som to nazval zábrany. Ale i tie musia napokon ustúpiť, keď začne práca. Ono je to tak, že čím lepší dirigenti s telesami spolupracovali, tým je väčšia záruka kvality a disciplíny v orchestroch. To umožňuje klásť zvýšené nároky na partnerov v orchestri, tak sa môže splniť, čo si dirigent predsavzal. Z toho môže mať každý dirigent – starý či mladý – iba radosť.

Od sezóny 1992/93 si bol poverený funkciou šéfdirigenta v Symfonickom orchestri Slovenského rozhlasu v Bratislave. Tým si zaklúčil istú etapu práce v Prahe a viac sa budeš sústreďovať na SOSR, čo je pochopiteľné. Neobmedzí toto rozhlasové teleso, ktoré má isté špecifiká v dramaturgii, tvoje osobné ambície pri rozvíjaní repertoáru?

Snímka T. Trn

– Verím, že nie. SOSR totiž prešiel umelecky a dramaturgicky istým vývojom, ktorý bol ovplyvnený viacerými okolnosťami, ale aj osobnosťami predlo mnou. Dnes tieto záležitosti čiastočne formuje aj nová ekonomická situácia a trochu odlišné nazeranie na prácu tohto najstaršieho slovenského profesionálneho orchestra. Menej ako v minulosti sa nahráva súčasná slovenská hudba, ktorej sa však nevyhýbame a budeme ju ďalej realizovať. Okrem iného bude SOSR účinkovať i na Týždni novej slovenskej hudby, kde s rozhlasovým telesom uvediem diela Dibáka, Poula, Kardoša a Moyzesa. Pre zahraničie nahráva SOSR diela determinované požiadavkami producentov firmy, ktorá si nahrávku objedná. Napríklad – teraz SOSR nahrával súčasnú americkú hudbu... Dramaturgia je teda dostatočne pestrá. Veľa vecí z hudobného archívu treba obnovovať, a to z rôznych štýlových období, takže osobne sa mi ponúka krásna a perspektívna spolupráca so SOSR, na ktorú sa teším. Už na BHS budeme spoločne vystupovať s atraktívnym dielom – Liverpoolským oratóriom od Paula McCartneyho, v ktorom budú spoluúčinkovať i viaceré spojené zbory a sólisti. Bude to projekt pre cca 230 účinkujúcich. Česko-slovenská premiéra zaznie za spoluúčasti SOSR v Koncertnom štúdiu SR na Mýtnej ulici v Bratislave 27. septembra.

Ako staciš na prácu v Bratislave i Pardubiach súčasne?

– Kombinácia symfonického orchestra – SOSR – a Komornej filharmónie Pardubice je ideálna. Zahŕňa totiž veľký dramaturgický záber a vyžaduje dva odlišné spôsoby práce. Zatiaľ sa nechcem orientovať na jeden hudobný štýl – a ani to nie je možné. Navyše – rozhlasová prevádzka vyžaduje veľmi široký

dramaturgický záber. V tejto sezóne by sme chceli v spolupráci s hudobným vedením SR a dramaturgickou SOSR Alenou Čiernou pripraviť pre SOSR i malý cyklus koncertov pre verejnosť v Koncertnom štúdiu SR. Počnúc decembrom 1992 by začali – v mesačných intervaloch – koncerty, na ktoré by sme chceli pozvať našich dirigentov.

To znamená, že nemáš ambície „obsadiť“ tieto koncerty sám – ako dirigent?

– V žiadnom prípade. Práve opačne – naši dirigenti nemajú veľa možností na spoluprácu s orchestrami, preto SOSR chce takúto možnosť vytvoriť a súčasne ponúknuť našim poslucháčom širšiu paletu kvalitných osobností.

Čo myslíš, že ti nová sezóna v SOSR najviac ponúkne?

– Rád by som nahrával veľa klasiky – pokiaľ to len bude možné. Je to veľká škola nielen pre dirigenta, ale aj pre každý orchester. Firmy, ktoré objednávajú nahrávky so SOSR (napr. HNH International Limited, ale aj iné) sa často orientujú na romantickú a súčasnú hudbu, často i na neznáme, či niečím extravagantné diela. Ale darmo... návraty ku klasike osviežia štýl a profesionalitu i povest každého dobrého telesa a hudobníka vôbec.

Si mladý, za dirigentským pultom pôsobíš temperamentne a dynamicky, aj v živom kontakte pútaš aktivitou, čínorodosťou... máš okrem sebadisciplinujúcej klasiky v pláne aj skladateľov, na ktorých sa môže naplno prejavíť tvoja mladistvá podstata muzikanta?

– Som rád, že práve Slovenská filharmónia mi ponúkla v tejto sezóne spoluprácu na repertoári, ktorý mi je tak trochu vlastný – i vzhľadom na vek, ale aj spomínaný dynamizmus, ktorý nijako nechcem popierať, podobne ako inklináciu k romantizmu. A tak 10. 11. v Bratislave, 11. 11. v rakúskom Eisenstadte, 12. 11. v Piešťanoch budem spolupracovať so Slovenskou filharmóniou na dvoch Gershwinových dielach – Klavírnom koncerte (sólita Mikuláš Škuta) a Kubánskej predohre, ďalej na Bernsteinovej Suite z West Side Story a na Ivesovom diele Central Park v noci.

Poznámka na záver: Pripomeňme, že okrem zájazdu do USA s FOK, má Róbert Stankovský v ostatných mesiacoch za sebou i turné do Japonska, kde dirigoval orchester, zostavený z hráčov rôznych krajín, s Komornou filharmóniou Pardubice absolvoval turné do Nemecka a Španielska (6 týždňov) a s Haydn orchestrom Bolzano bol na turné v Taliansku... Róbert Stankovský je zrejme najmladším šéfdirigentom v česko-slovenských orchestroch, no patrí aj k najtalentovanejším interpretačným osobnostiam mladej slovenskej hudobnej scény súčasnosti. Jeho ďalší rast a osobnostné dozrievanie budeme sledovať veľmi pozorne. Veď ak máme dostatok vokálnych talentov, dirigentov nikdy nebude dosť...

Pripravila: TERÉZIA URSINOVÁ

Triumf Žilinského miešaného zboru v Rakúsku

Medzi najstaršie povojnové amatérske spevácke zbory na Slovensku patrí Žilinský miešaný zbor (ŽMZ). Roku 1954 ho založil Ignác Jančár ako ženský zbor a od roku 1958 ho – už ako miešaný zbor – vyše 30 rokov úspešne viedol Anton Kállay, profesor Konzervatória v Žiline. Za jeho pôsobenia dosahoval zbor vysokú umeleckú úroveň, čo potvrdzujú ceny na významných zahraničných súťažiach, mnohé koncertné zájazdy po celej Európe, množstvo vyznamenaní, čestných uznaní.

Nová etapa v histórii ŽMZ sa začala roku 1989, kedy sa ujal zboru mladý absolvent VŠMU (bývalý dlhoročný člen ŽMZ) – Štefan Sedlický. Jeho precízna práca, cieľavedomá hlasová výchova (Soňa Koczianová), zvýšené nároky a priateľský prístup k zboru vytvorili predpoklady i pre štúdium náročnejšieho repertoáru, ktorého vrcholom sa stala spolupráca s profesionálnym štátnym komorným orchestrom v Žiline. Z mnohých spoločne interpretovaných skladieb zaujala najmä premiéra Cherubiniho Missy solemnis a Vianočného oratória C. Saint-Saënsa koncom minulého roka. Spolupráca týchto umeleckých telies sa konkretizovala i spoločným koncertným turné do Francúzska roku 1991.

Ťažiskom tohtoročnej práce ŽMZ bola intenzívna príprava na XXIX. ročník medzinárodnej súťaže miešaných zborov v rakúskom Spittali. Nadviazať na prácu A. Kállaya bolo náročné, avšak počiatkové úspechy, kvalitná, vekove mladá členská základňa a jej zápal pre štúdium náročného súťažného repertoáru dodali dirigentovi odvahy pri nácviku až troch povinných skladieb (F. Poulenc: Mária, J. Wilbye: Sladké medonosné včely a J. Pachelbel: Spievajte Pánu). Do krátkeho voľného programu zaradili skladby G. Verdiho (Ave

Žilinský miešaný zbor pri vystúpení v Spittali.

Mária), P. Ebena (Utonulý) a I. Hrušovského (Rytmus).

Do súťaže sa prihlásilo 50 speváckych zborov z celého sveta, z ktorých výberová komisia vybrala 12 zborov, a to z Veľkej Británie, Dánska, Talianska, Litvy, Rumunska, Švédska, Slovinska, Španielska, Maďarska, Rakúska, USA a ŽMZ z ČSFR. Mnohé z uvedených krajín sú známe vysokou úrovňou zborového spevu a o ich vyrovnanosti svedčí skutočnosť, že medzi prvými štyrmi zbormi boli len minimálne bodové rozdiely.

Súťaž prebiehala 10. – 12. júla v dvoch kategóriách: A – kategória s umelými, B – kategória s ľudovými piesňami. Výkony zborov

v oboch kategóriách hodnotila 4-členná porota. Pre B – kategóriu našťudoval ŽMZ umelecky spracované ľudové piesne Nevandruj milý môj (I. Hrušovský), Na kamenečku sedela (J. Cikker), Anička (M. Sch. Trnavský) a Milá moja (D. Kardoš), netušil však, že porota v tejto kategórii nezhodnotí náročnosť hudobného spracovania a kvalitu interpretácie (skôr jednoduchosť, originalitu, oblečenie v pestrých krojoch, tanečné prvky a pod.), a tak sa – napriek výbornému výkonu – v tejto kategórii neumiestnili na prvých priečkach. Už po jej skončení ich však mnohí z poslucháčov tipovali za potenciálnych víťazov hlavnej súťaže – A kategórie.

Predpovede sa splnili, ich bodový náskok z I.

kola dostihol zbor z Viedne, s ktorým sa napokon pri rovnosti bodov delili o prvé miesto. Na záverečnom koncerte víťazov predviedli rytmicky náročnú a pôsobivú skladbu I. Hrušovského Rytmus, najťažšiu povinnú skladbu (F. Poulenc: Mária) a najnáročnejšiu skladbu celej súťaže (podľa názoru odborníkov) – Utonulý od P. Ebena. Nadšený výkon zboru – už bez napätia a nervozity – plne potvrdil oprávnenosť ich umiestnenia. Podľa rakúskej tlače „Slovenský zbor priniesol predovšetkým pri povinných skladbách imponujúci výkon. Naštudovanie bolo prepracované s najväčšou starostlivosťou“ (Kärntner Tageszeitung 14. 7. 1992).

–BOR–

Letné putovanie za hudbou

Kedysi hudba mala v lete prázdniny. Okrem tradičných niekoľkých letných festivalov a ojedinelých koncertov sme spokojne oddychovali po koncertnej sezóne. Dnes je to akosi naopak, leto ponúka veľké množstvo aktivít, organizácie, spolky, agentúry sa pretekajú v najrozmanitejších akciách, konferenciách, sympóziách i atraktívnych koncertných podujatiach, novodobá tradícia Kultúrneho leta naberať riadnu šírku podujatí. O mnohých aktivitách tohtoročného hudobného či kultúrneho leta píšeme na iných stranách, ja sa pokúsim o zmapovanie aktivít, kde sa nielen hralo, ale aj hovorilo. Pochopiteľne o hudbe.

ŽILINSKÉ STRETNUTIE

Na Žilinu si už pomaly zvykáme ako na aktívne hudobné centrum. Koncom júna (18. a 19.), na záver koncertnej sezóny Štátneho komorného orchestra, uskutočnilo sa celoslovenské stretnutie Kruhov priateľov hudby. Po určitej prestávke, či stagnácii, resp. neujasnenosti, sa znova podujal rozvíjať toto v podstate spolkové hnutie staronový organizátor **Ladislav Dóša** a vedenie Kruhu dostalo nového predsedu v osobe **prof. Miloša Jurkoviča**.

Otázka hnutia Kruhov priateľov hudby (dnes už Spolkov) nie je nová a myslím, že nikomu netreba pripomínať jej skvelé i tienisté stránky. Ešte pred začiatkom tohto snemovania, **Ladislav Dóša** uverejnil v Literárnom týždenníku z 30. mája t. r. článok *Mýty a poverky*, v ktorom sa usiloval osvetliť situáciu okolo organizovania koncertného života na Slovensku. Tento článok bol v zásade aj ústrednou myšlienkou jeho vstupného referátu na žilinskom snemovaní. Hoci v princípe možno s L. Dóšom v zásadných otázkach súhlasiť, predsa si myslím, že celý problém je v podstate jednoduchší, aspoň v súčasnosti by mal byť. Predovšetkým tu ide o pojmové zmetky, o neujasnenosť v obsahu slova **miestna kultúra, profesionálne umenie** a pod. **Ladislav Dóša** v spomínanom LT píše: „Časť koncertného života... patrí do sféry takzvanej miestnej kultúry. Tento pojem sa chápal, aj chápe, veľmi rozporne (najčastejšie – celkom mylne – ako aktivita miestnych amatérskych súborov). Z hľadiska koncertného života miestna kultúra predstavuje predovšetkým profesionálne koncerty v tých slovenských mestách, kde nepôsobia štátne orchestre (Bra-

tislava, Košice, Žilina). Rozvíjanie tejto činnosti bola vždy zložitá a náročná úloha. Ako sa však tento proces utváral po novembri – o tom sa nikde nedečítate. Ide tu o – obávam sa, že prakticky nekoordinovanú – súhrn mnohých činiteľov, medzi ktoré patria Ministerstvo kultúry SR, umelecké agentúry, umelci, usporiadateľské organizácie – a ako konečný adresát všetkých snažení – potenciálne publikum. Ak sa o súčasnej situácii nikde nedečítate, vyplýva to z jednoduchého faktu:

Fischer senior a Fischer junior po predvedení Brahmovho husľového koncertu

Z rokovania KPH v Žiline.

nikto o tomto probléme nie je komplexne informovaný, každý z uvedených činiteľov hľadá improvizované východisko podľa svojich najbezprostrednejších záujmov. Výsledok: nikto nevyhrá, ale prehráva kultúra“.

Svojím záverečným konštatovaním má p. Dóša pravdu, ako aj v mnohých ostatných úvahách svojho článku. Sám sa však mylí tak, ako sa mylíme všetci, v onom zmätenom pojme **miestna kultúra**, ktorý kedysi vyhlásil komunistický minister kultúry ako manéver na odpútanie pozornosti od základných problémov a odvtedy sa tento pojem nezmyselne prekrúca a vykrúca ako sa komu chce dodnes. Je to o to zaujímavejšie, že nikoho vlastne osudy skutočnej miestnej kultúry netrápia a nepália. V odbornej literatúre i vo výrokoch najvýznamnejších mysliteľov nájdeme iba jednu premisu, že jestvuje iba jedna kultúra, a to dobrá alebo zlá, rovnako jestvuje iba jedno umenie dobré alebo zlé, a tak rovnako jestvuje iba jedna kultúrna politika dobrá alebo zlá. Kultúra a umenie, preto sú kultúrou a umením, že zosobňujú určité konkrétne znaky. Keďže reč je o koncertnom živote, zdá sa mi, že jednoznačne je reč o profesionálnom umení. A keď je reč o kultúre, treba presne dešifrovať, čo pojem kultúra v sebe obsahuje, presne diagnostikovať, čo je kultúra profesionálna, miestna, insitná, regionálna, folklórna, politická atď. Roman Berger

v roku 1990 uverejnil v našom časopise seriál článkov *Neznáma revolúcia a hudba*, kde sa zaoberá aj definovaním rôznych pojmov, vrátane kultúry. Škoda, že jeho výstižné názory resp. formulácie, citácie, súvislosti k tejto centrickej téme, zatiaľ v profesionálnom, resp. praktickom živote nikto neaplikoval. Roman Berger v tejto súvislosti konštatuje, že „**kultúra je boj o kultúru**. Kultúrny človek je ten, čo je ochotný – schopný tento zápas podstúpiť. „Kultúrny človek“ znamená jednoducho „vzdelanec“, tobož nie „profesionál“, či „intelektuál“ – kultúru sme stretávali skôr medzi tzv. „prostými“ ľuďmi – (nie náhodou). Rovnako to nie je označenie pre tých, čo trávajú tzv. voľný čas radšej pri televízore alebo „pri Mozartovi“, ako pri pive“. V uvedených kontextoch kultúrny človek je ten, čo kultivuje svoj svet, t. zn. jemu dostupný svet; ...“ Nebudem ďalej pokračovať, pretože čitateľ si môže autorove myšlienky osviežiť v našom časopise (HŽ 1990 č. 11). Uvádzam to pre zásadné a veľmi jednoznačné formulovanie a diagnostikovanie podstaty kultúry ako spoločenského javu. Bez takejto jednoznačnej formulácie a diagnózy sa nám aj pojem miestnej kultúry akribuje falošnými smermi.

MARIÁN JURÍK

Pokračovanie v budúcom čísle
Snímky autor

VYDAVATEĽSTVO SLOVENSKEHO HUDOBNÉHO FONDU

ponúka

HUDOBNINY – PRE DETI A MLÁDEŽ

klavír (dvojručne)

Beethoven: Pre Elišku

Sonata quasi una fantasia (I. časť)

Bokes: Vianočné koledy

Kubička: Poďte so mnou do lesa

Lichnerová: Zahraj mi pesničku

(83 piesní, improvizácia)

Mozart: Turecký pochod

Zeljenka: Album pre mladých klaviristov

klavír (štvorručne)

Dibák: Arabesky

Ježek: Bugatti step

Lichnerová: Štvorručné skladby

I. a II. zošit

Novák: Gaudeamus

Rajter: Variazioni

akordeón

M. Bázlik: Duá

Dibák: Arabesky

(klavír + 2 akordeóny)

Lieskovský: Album pre akordeón

Lichnerová: Zahraj mi pesničku

(s prílohou pre akordeón – 83 piesní. Návik improv. spievodu)

gitar

M. Kořínek: Etudy pre gitaru

(I. pre začiatocníkov

II. pre vyspelých hráčov)

P. Malovec: Prelúdiá pre malých gitaristov

Valenta: Gitarové kadencie

(prehľad akordov, sprevádzanie)

dychy sólo

Novák: Intervalové miniatury pre trúbku a klavír

komorné zostavy

P. Cón: Dvojhra pre dva klarinety

P. Cón: Malé hry (duetá pre voľné obsadenia C, B)

Dibák: Malý breviár komornej hry

(rôzne alternatívne zostavy – 6 zväzkov)

Hatrík: Tance detí

(sopr. zobc. flauta, čembalo (klavír), violončelo)

Holoubek: Vtáčiky (3 flauty)

Poul: Klarinety na prázdninách

(3 klarinety)

Telemann: Kánonické sonáty

detské (ženské) zbory

Suchon: Šesť slovenských ľudových piesní

Szeghyová: Bolo to tak?

Hra

Vyznania

Zeljenka: Žart

TVORBA SÚČASNÝCH SLOVENSÝCH SKLADATEĽOV

komorná hudba

Bagin: Romantické miniatury (klavír)

Beneš: Piesne I. II. III. IV.

Il sogno di Poppea

R. Berger: Adagio pre Jana Branneho

(husle a klavír)

Adagio II – Pokánie (husle a klavír)

Klavírna suita

L. Burlas: Matiči slovenskej (klavír)

D. Martinček: Sonáty pre klavír

Parík: Kvarteto pre flauty

Szeghyová: Hommage a Rodin

(husle a klavír)

Zeljenka: Sláčikové kvarteto č. 7

partitúry

Kubička: Jesenná hudba pre husle

a kom. orchester

Šimai: Concertino rustico (flauta a kom. orchester)

Meditácia (alt a sláčikové kvarteto)

Zeljenka: Musica slovaca (husle a kom. orchester)

zbory (miešané)

Domanský: Hojana

Mikula: Ej, Detva biela

Očenáš: Prísny chlieb

(na verše M. Rúfusa)

Salva: Spievanky

Šimai: Sen a ráno

Zeljenka: Zborohra

sakrálna hudba a hymnické zbory

Cikker: Koledy (zbor a organ, alebo verzia s dychovým alebo sláčikovým kvartetom)

J. Malovec: Dve duchovné piesne (vyšší hlas a organ)

Kto za pravdu horí a Hej, Slováci... (úprava pre ženský al. detský zbor)

Mikula: Černošské piesne I. II.

(mieš. zbor)

A. Moyzes: Koledy pre miešaný zbor a capp.

Parík: Aria I. II. zo Stabat Mater pre tenor (soprán) a organ (klavír), resp. so spriev. orchestra

Prášil: Slovenské koledy (fahké úpravy, i v dialektoch)

Salva: Malý vianočný koncert (detský zbor a zvončeky)

Mša glagolskaja (partitúra)

Slovenský Otče náš (zbor a capp.)

Zagar: Stabat Mater (vokál. zostava)

zábavná a dychová hudba

Dychová hudba I. – XI.

P. Zelenay: S úsmevom – Nostalgia

STARÁ SLOVENSKÁ HUDBA

J. L. Bella: Organová tvorba

Spevník pátra Paulína (30 sakr. piesní Paulína Bajana pri príl. 200. výročia úmrtia zostavil L. Kačic.

Spevník + organová knižka)

ZVUKOVÉ NOSIČE

Súbor VENI (CD)

Musica slovaca (CD – SKO pod vedením B. Warchala hrá diela L. Burlasa, Kubičku, A. Moyzesa, Šimaa a Zeljenku)

Beethoven priateľom I. (Mg. kazeta, Daniela Rusó hrá v Dolnej Krupej na klavírovom klavíri)

zábavná hudba (mg. kazeta SHF v spolupráci so Združením dychových hudieb Slovenska)

Pri prešporskej bráne

Od Vianoc do Silvestra

Keď sa budú vinohrady obírat

V predajni a požičovni SHF na Medenej 23 (bývalá Fučíkova – PSČ 811 02) je k dispozícii široký výber notového materiálu z komornej, zborovej a orchestrálnej tvorby slovenských skladateľov. Okrem toho ponúkame za zvýhodnené ceny diela z produkcie UNIVERSAL EDITION.

Objednávky k zásielkovej službe prijíma predajňa SHF na Šustekovej 23, 851 04 Bratislava.

OPUS

OPUS – HUDOBNÉ VYDAVATELSTVO

akciová spoločnosť

Mlynské nivy 73

827 99 Bratislava

- Hudobné vydavateľstvo OPUS v nových podmienkach si stále zachováva jedinečnosť v zachytávaní najširšieho žánrového spektra národnej kultúry.
- Poslaním a cieľom OPUSU je umožniť a zabezpečiť vo vynikajúcich podmienkach interpretom všetkých žánrov realizáciu ich ambícií, ktoré budú spĺňať umelecké, kultúrne i komerčné ciele.
- OPUS chce naďalej potvrdiť svoju neodmysliteľnú účasť na Bratislavskej lyre a spolupracovať s ňou v najrôznejších formách.
- Devízou dnešného OPUSU sú moderné nahrávacie štúdiá, ktoré spĺňajú najvyššie kritériá nahrávacej techniky a odborníci na najvyššej profesionálnej úrovni.
- Dlhoročná vydateľská skúsenosť, a najmä rozsiahle katalógy, žánrové bohatstvo katalógov na vysokej umeleckej a grafickej úrovni umožnili OPUSU v rámci exportnej činnosti dostať sa na svetové trhy. Tieto si chce OPUS v nových dimenziách udržať a rozšíriť.

KEDY KDE ČO

23. september

SND Bratislava – G. Puccini: Madame Butterfly (19.00)

ŠD Košice – A. Chačaturian – M. de Falla: Maškaráda – 3-rohý klobúk (10.00)

DJZ Prešov – J. Herman: Hello Dolly! (19.00)

24. september

DJGT Banská Bystrica – G. Rossini: Il signor Burschino (19.00)

25. september

DJZ Prešov – A. Vladigerov: Vlk a 7 kozliatok (10.00)

27. september

DJZ Prešov – R. Friml: Kráľ tulákov (19.00)

28. september

SND Bratislava – W. A. Mozart: Figarova svadba (19.00)

NS Bratislava – J. Strauss: Cigánsky barón (19.00)

ŠD Košice – A. Vladigerov: Vlk a 7 kozliatok (10.00)

ŠK Žilina – Otvárací koncert XXIX. KS R. Schumann, A. Honegger, V. Patejdl: Labyrint sveta (premiéra);

ŠKO, J. Nagy-Juhászová – kl. (Rumunsko) J. Svěcený – husle, V. Patejdl – syntetizátory; dir. E. Fischer

DJZ Prešov, Sabinov – O. Felman: Stará komédia (19.00)

29. september

SND Bratislava – M. Ničík: Svetlo v tme, balet (19.00)

ŠD Košice – E. Kálmán: Čardášová princezná (19.00)

DJGT Banská Bystrica – P. Hervé: Mam'zelle Nitouche (19.00)

DJZ Prešov – J. Šlitr, P. Suchý: Šesť žien Henricha VIII. (19.00)

30. september

SND Bratislava – W. A. Mozart: Figarova svadba (19.00)

ŠD Košice – G. Rossini: Barbier zo Sevilly (19.00)

DJZ Prešov – E. Kálmán: Grófka Marica (19.00)

1. október

SND Bratislava – G. Donizetti: Lucia di Lammermoor (19.00)

ŠF Košice – Komorný koncert k Medzinárodnému dňu hudby (19.00)

L. Holoubek, F. Poulenc, F. Liszt, L. Kojanová, P. Novotný – kl. duo

DJGT Banská Bystrica – Večer populárnych melódii J. Straussa a F. Lehára (19.00)

2. október

SND Bratislava – L. J. F. Hérold: Márna opatnosť, balet (19.00)

3. október

SND Bratislava – M. Dubovský: Veľká doktorská rozprávka (11.00 a 17.00)

DJGT Banská Bystrica – J. Strauss: Cigánsky barón (19.00)

5. október

NS Bratislava – E. Kálmán: Čardášová princezná (19.00)

6. október

SND Bratislava – J. I. Čajkovský: Labutie jazero, balet (19.00)

DJGT Banská Bystrica – G. Rossini: Il signor Burschino (19.00)

7. október

SND Bratislava – J. Offenbach: Hoffmannove poviedky (19.00)

NS Bratislava – J. Strauss: Cigánsky barón (19.00)

25. 9. – 8. 10. 1992 BHS

Program sme uverejnili v HŽ č. 16/92

Nadácia Ľudovíta Rajtera

Pezinok sa ako málokto západoslovenské mesto môže popýšiť viacerými menami osobností slovenského kultúrneho života, ktoré sa tu narodili, tvorili či tvoria dodnes. Azda i preto má kultúra v Pezinku dôstojné postavenie a mesto sa stáva kultúrnym centrom regiónu. Pri Základnej umeleckej škole v Pezinku vznikla v máji 1992 Nadácia Ľudovíta Rajtera, vytvorená s cieľom podporovať nadané deti z Pezinka a okolia a prehĺbovať ich vzťah k hudobnému umeniu. Vznik nadácie umožnil predovšetkým láskavý súhlas a podpora dirigenta a skladateľa Ľ. Rajtera, ktorý má k ZUŠ i k Pezinku blízky vzťah. Myšlienku nadácie podporil aj národný umelc prof. E. Suchoň. Zakladajúcimi členmi tejto nadácie sa stali niekoľkí vedúci predstavitelia mesta. Poslaním nadácie je organizovať a spolupracovať s inými inštitúciami pri poriadaní seminárov, besied, koncertov (o. i. s tematikou tvorby a diela Ľ. Rajtera a E. Suchoňa), podporovať účasť nadaných detí na domácich a zahraničných súťažiach, kurzoch, študijných pobytoch, podporovať organizač-

ne a materiálne hudobné podujatia, koncerty, súťaže, festivaly a pod.

Krátko po svojom vzniku nadácia začala svoju činnosť – s jej podporou sa talentovaná žiačka ZUŠ D. Bauerová mohla zúčastniť na medzinárodnej súťaži v Klingentheali, kde sa pekne umiestnila. Riaditeľstvo ZUŠ v Pezinku si vytýčilo za cieľ prostredníctvom Nadácie Ľ. Rajtera vytvoriť podmienky pre udržiavanie a rozvíjanie najlepších pezinských hudobných tradícií, z ktorých vzišli osobnosti slovenskej hudobnej kultúry prof. E. Suchoň a Dr. Ľ. Rajter. Vedenie školy počíta s tým, že vzhľadom na význam diela spomínaných umelcov pre slovenskú kultúru sa jeho úsilie stretne s ohlasom i u hudobníkov a hudbymi-lovnej verejnosti celého Slovenska.

drahomír mrózek
riaditeľ ZUŠ

Sídlo Nadácie Ľ. Rajtera:
ZUŠ Pezinok, č. ú. 674741-112/0299,
VÚB, pobočka Bratislava-vidiek,
exp. Pezinok.

VÝSLEDKY

44. medzinárodnej hudobnej súťaže

PRAŽSKÁ JAR 1992

LESNÝ ROH

1. cena nebola udelená
2. cena Andrew Lewinter, USA
3. cena Radek Baborák,
ex aequo Česko-Slovensko

TRÚBKA

1. cena Jens Lindemann, Kanada
2. cena Franck Pulcini, Francúzsko
3. cena Wolfgang Bauer, Nemecko

TROMBÓN

1. cena nebola udelená
2. cena Oliver Siefert, Nemecko
3. cena András Fejér,
ex aequo Maďarsko

HUSLE

1. cena Natsumi Tamai, Japonsko
2. cena Gabriela Demeterová,
Česko-Slovensko
3. cena Albrecht Breuninger,
Nemecko

KONKURZ

Riaditeľka Slovenskej filharmónie v Bratislave vypisuje konkurz do Slovenského filharmonického zboru do hlasových skupín:

- soprán
- alt
- tenor

Konkurz sa uskutoční dňa 16. 10. 1992 o 13.30 h v skúšobni SFZ, Bratislava – Reduta, Medená 3

prijme ihneď – tajomníka orchestra Slovenská filharmónia – sekretárku,

znalosť dvoch svetových jazykov nutná.

Prihlášky so životopisom prijíma a informácie poskytuje personál ref., Medená 3, 816 01 Bratislava, 333 351-3.

Mladí umelci v Európe

Spoločnosť Európske Pépinières pre mladých umelcov – Paríž, s pomocou a podporou Komisie európskych spoločenstiev, ministerstiev kultúry a školstva zúčastnených krajín, realizuje Európsky program pomoci mladšej tvorbe. Zámerom je umožniť mladým umelcom vo veku od 20 do 30 rokov pobyt (3 až 5 mesiacov) v niektorých zo zainteresovaných krajín, realizovať tam svoje umelecké plány, konfrontovať a vymieňať si vzájomne svoje skúsenosti, získavať nové podnety. Podmienkou účasti je okrem veku do 30 rokov, trvalé bydlisko v jednej z krajín prijímajúcich Pépinières a uchádzať sa o pobyt mimo svojej vlastnej domoviny. Národná porota vyberie nových účastníkov v októbri t. r., medzinárodná porota zasadá v decembri 1992. Prihlášky s dokladmi prijímajú do 30. 9. 1992 na MK SR. Informácie a formuláre na adrese: Daniela Czíriová, MK SR, Suvorova 12, 813 31 Bratislava, tel. 598 62. V zozname miest je napríklad Bologna pre súčasnú hudbu, Dortmund (Umenie a okolie), Budapešť, Grenoble, Mulhouse a Norwich pre súčasnú hudbu a výtvarné umenie.

-H-

SÚŤAŽE

● V. Medzinárodná dirigentská súťaž Arturo Toscanini – usporiada Symfonický orchester Emilia – Romagna v Parme 1. – 5. júna 1993. Zúčastniť sa na nej môžu mladí dirigenti, ktorí k 1. júnu 1993 neprekročia vek 33 rokov. Prihlášky treba zaslať do 28. februára 1993 na adresu: Segreteria del COCORSO INTERNAZIONALE DI DIREZIONE D'ORCHESTRA ARTURO TOSCANINI, C/o Orchestra Sinfonica dell'Emilia – Romagna Arturo Toscanini, P. le Cesare Battisti 15 – I – 43100 PARMA. Informačný bulletin v redakcii HŽ.

● V. skladateľská medzinárodná súťaž Goffredo Petrassi sa uskutoční v Parme r. 1993. Skladatelia môžu prihlásiť dosiaľ nepredvedenú symfonickú skladbu v trvaní od 12 do 30 min. pre 25 až 80 hráčov do 15. apríla 1993

na horeuvedenú adresu interpretačnej súťaže. Bližšie podrobnosti v redakcii HŽ.

● IV. medzinárodná skladateľská súťaž Kazimierza Serockého sa uskutoční v roku 1993 vo Varšave. Do súťaže možno zaslať najviac dve skladby ľubovoľnej dĺžky pre akustický nástroj, alebo sólový hlas so sprievodom klavíra alebo live elektroakustické nástroje. Vek a národnosť súťažiacich nerozhoduje. Uzávierka prihlášok je 15. novembra 1992. Bližšie informácie v redakcii HŽ. Prihlášky zaslať na adresu: The Polish Society for Contemporary Music – ISCM Polish Section, Mazowiecka 11, 00-052 Warszawa, Poland. Tel. 22 27 69 81

● 33. medzinárodná interpretačná súťaž cirkevných hudobných súborov sa koná 14. – 18. apríla 1993 v talianskom Lorete (Ancona). Prihlášky treba zaslať na predpísanom formulári do 31. októbra t. r. Bližšie informácie v redakcii HŽ.

UPOZORNENIE

Oznamujeme našim čitateľom a spolupracovníkom, že sme sa presťahovali a prosíme, aby si poznamenali našu novú adresu:

Redakcia HUDOBNÝ ŽIVOT

Špitálska 35
815 85 Bratislava
Telefón 556 95

Slovenský komorný zbor v Taliansku

Začiatkom augusta sa vrátil z temer mesačného koncertného turné v Taliansku Slovenský komorný zbor SLUK-u so svojím umeleckým vedúcim a dirigentom Pavlom Procházkom. S repertoárovým zameraním preň do nedávna nie príliš známym sa predstavil na hudobných podujatiach pred vypredanými hľadiskami 5 koncertnými vystúpeniami.

Najskôr na hudobnom festivale s dlhoročnou tradíciou DEI DUE MONDI v Spolete, kde na záverečnom koncerte 35. ročníka spoluúčinkoval v uvedení oratória Stvorenie J. Haydna. Uviedol sa ako teleso muzikantsky i technicky vyzreté a precízne, spoľahlivo a s nadhľadom interpretujúce. Vysoké ocenenie popri zbere získal aj v dennej tlači La Repubblica výkon dirigenta Paola Carignaniho a jeho naštudovanie diela, na ktorom sa ďalej predstavili vynikajúci sólisti Katia Ricciarelli (Tal.), Yanni Yannisson (Fin.), John Morton Murray (USA), spolu s Westminster Choir a Medzinárodným festivalovým orchestrom.

FESTIVAL DELLA VALLE D'ITRIA v juhotalianskom mestečku Martina Franca patrí k nie menej významným podujatiám. Rovnako ako predchádzajúce je začlenený a podporovaný Európskou asociáciou hudobných festivalov. Naše teleso naň pricestovalo s operným repertoárom na pozvanie organizátorov po druhýkrát. Toho roku ho hostiteľia prizvali k scénickému predvedeniu opery Ch. Gounoda Rómeo a Júlia a koncertnému uvedeniu opery G. Rossiniho Demetrio a Polibio. Predovšetkým dva večery venované premiéram Rómea a Júlie boli umelecky výraznými, s priaznivými ohlasmi aj odbornej kritiky. Vysoké hodnotenie opäť patrilo pre-

Slovenský komorný zbor SLUKu.

Snímka V. Andor

dovšetkým interpretačnej úrovni, ktorú na festivale predviedol Slovenský komorný zbor. Popri našich sa k interpretácii zišli sólisti Alessandra Ruffini ako Júlia, Giuseppe Morino v úlohe Rómea (Tal.), ďalej Giorgio Surjan(-), Marco Camastra a ďalší. V hudobnom naštudovaní dirigenta Giuliana Carellu účinkoval Taliansky medzinárodný orchester.

Najväčší obdiv a z hľadiska reprezentovania slovenskej kultúry nesporne aj najvýznamnejší úspech získal Slovenský komorný zbor svojím samostatným koncertom. Konal sa ako súčasť festivalu v chráme sv. Martina. Pavol Procházka so zborom ho venovali starej slovenskej hudbe. V príťažlivej dramaturgii predstavili publiku vokálnu tvorbu najvýznamnejších majstrov slovenskej polyfonickej

hudby 17. storočia. Vo výbere zaznelo 9 diel, medzi nimi 4-hlasné ódy J. Tranovského, 8-hlasné motety Z. Zarewutia a J. Schimbrackého, ktoré koncert uzatvárali. Aj pre odborné kruhy neznáma tvorba slovenskej proveniencie vo výbornom podaní bola mimoriadnym zážitkom. „Pavol Procházka je jedným z najväčších objavovateľov starej európskej polyfonie, a opäť potvrdil maximálne zaujatie, s akým pracuje so štátnym telesom SLUK, ktoré v súčasnosti vedie. Okúzľujúca bola interpretácia slovenského zboru, ktorý po účinkovaní v Gounodovej opere Rómeo a Júlia nadchol publikum, ktoré naplnilo chrám sv. Martina v Martina Franca. Kompozície charakterizujúce primeranú európsku polyfónnu architektúru, ale s evidentnými slovanskými vplyvmi, boli obdivuhodne predvedené, so zreteľnou ohybnosťou celku, ba aj variabilitou hlasových skupín“, uviedla bezprostredne po koncerte napríklad La Gazzetta del Mezzogiorno, dňa 29. 7. 1992.

Slovenský komorný zbor pod vedením Pavla Procházku zaznamenal v posledných dvoch rokoch značný kvalitatívny posun a získal aj v zahraničí dobré meno. Svedectvom sú viaceré programové tituly, ktoré boli naštudované a realizované priamo na objednávky zo zahraničia (Ernani, Trubadúr, Otello, Korzár G. Verdiho, Lakmé L. Delibes, Turandot G. Pucciniho, Messa di Rimini G. Rossiniho, ďalej Grosse Messe d. mol a Requiem W. A. Mozarta, Lisztova Missa coronationalis, Cinque rechants O. Messiaena a z posledných oratórií Hiob H. Stuppnera a kantáta Lod und Leid der Schöpfung C. Andergrassena). Náročnosť a rozsiahlosť uvedených diel hovorí o súčasných interpretačných schopnostiach a možnostiach tohto telesa.

-Gel-

Každé leto sa vo Švédsku koná Festival mesta Malmö – jeden týždeň plný hudby, zábavy a letnej radosti na uliciach. Súčasťou tohtoročného podujatia bol aj Festival barokovej hudby, ktorý po štvrtý raz v spolupráci s mestom usporiadala Vysoká hudobná škola v Malmö. V týždni od 16. do 22. augusta sa uskutočnilo 22 koncertov, konali sa interpretačné kurzy a po druhý raz Medzinárodná súťaž mladých barokových súborov.

Na koncertoch v strede mesta v Carolinahallen a na kraji mesta v koncertnej sieni Vysoké hudobnej školy účinkovali špičkoví európski barokoví interpreti a súbory.

The Consort of Musicke (Londýn) – spevácke sexteto a lutnista A. Rooley pripravili originálny program, akýsi výchovný koncert so sprievodným slovom. Predviedli skladby nemeckých a talianskych skladateľov. Zaujímavá bola konfrontácia siedmich literárnych

Barokový festival v Malmö

predlôh (básne Petrarca, Guariniho, Mariniho), vždy v zhudobnení troch rôznych autorov.

Hudbu francúzskeho baroka prezentoval francúzsky súbor Ensemble Baroque de Limoges pod vedením výborného hráča na violončelo a violu da gamba Christophu Coína.

Osobitým zážitkom bol recitál holandskej legendy čembalovej hry Gustava Leonhardta, ktorý naplnil očakávanie publika a očaril svojou bravúrnou hrou na čembale, tomto charakteristickom nástroji obdobia baroka.

Vrcholom koncertného maratónu a celého týždňa bol záverečný koncert súboru Orchestra of the

Age of Enlightenment so sólistkami Monicou Huggett (husle), Marion Verbruggen (zobcová flauta) a Sarah Cunningham (viola da gamba). Virtuozita sólistiek sa prejavila predovšetkým v technicky náročnej časti programu, v dielach G. P. Telemanna (Koncert a mol pre zobcovú flautu a Suita D dur pre violu da gamba) a A. Vivaldiho (Koncert D dur pre husle Il Grosso Moghul). Dokonalá súhra orchestra, prirodzená muzikalita, technická pripravenosť a nadhľad vyvolali pocity nadšenia.

Popri koncertoch diváci mohli navštíviť aj predstavenie opery C. Monteverdiho Odyseov návrat.

Spevácke úlohy naštudovali poslucháči miestnej vysokej hudobnej školy a inštrumentálny doprovod londýnsky súbor Tragicomedia (Steven Stubbs – lutna, Erin Headley – viola da gamba a Andrew L. King – harfa), ktorý bol rozšírený o dvoje huslí, violu a zobcovú flautu (prvé husle P. Spišský, viola M. Valent). Na skromnej a náznakej scéne vynikli výkony hudobníkov i spevákov, ich zánietenie, tvorivosť, radosť z hudby a improvizácia, čo vytvorilo autentickú a živú atmosféru počas všetkých piatich večerov. Prispelo k tomu aj dokonalé ovládanie taliančiny, pochopenie textu, používanie rôznorodých barokových efektov.

Oživením festivalu bolo nočné predstavenie súboru Timedance so sprievodom londýnskej Tragicomédie. Traja tanečníci (jedna žena a dvaja muži) s veľkým majstrovstvom predviedli niekoľko španielskych barokových tancov v zaujímavej a vtipnej choreografii.

Súčasťou festivalu boli aj interpretačné kurzy. Jedným z najzaujímavejších bol kurz pre spevákov pod vedením Evelyn Tubb a Emmy Kirkby (členky The Consort of Musicke) vynikajúcich speváčok, ale aj výborných pedagogičiek a herečiek.

Zaujímavé, že festival pripravilo mesto oveľa menšie ako Bratislava, na výbornej úrovni, bez organizačných chýb, za stáleho záujmu publika. Ťažko sa mi naň bude spomínať v bratislavských koncertných sieňach.

KATARÍNA VAŽANOVÁ

Každý festival má dva životy: ten na javisku a koncertných pódioch, slávnostný a ligotavý, a druhý, ktorý sa odohráva v zákulí. To je to festivalové korenie, bez ktorého nijaké podobné podujatie nemôže existovať – a keďže slávnosti v Salzburgu trvajú päť týždňov, nazbierajú sa rôzne zaujímavosti...

Hneď v prvých dňoch festivalu zažili hudbymilovníci návštevníci dve malé senzácie. Svoj koncert odriekol klavirista Alexis Weissenberg a namiesto neho ku klavíru zasadol Anatol Ugorski. Umelec, ktorého meno poznalo asi len zopár z vyše dvetisíc návštevníkov podujatia. Odchádzali šokovaní, nadšení, očarení. Dodajme, že Anatol Ugorski sa iba pred dvoma rokmi dostal z bývalého Sovietskeho zväzu na západ a tam ho objavili... Odriekol aj dirigent Riccardo Muti, presnejšie, odmietol poďeľať sa na inscenácii Mozartovej opery La Clemenza di Tito. Mal výhrady voči réžii. Možno povie – vari to skôr nevedel? Nuž, prišiel do Salzburgu doslova niekoľko dní pred premiérou... A keďže sa nenašla cesta ku kompromisu, Muti zo spomínanej inscenácie „vystúpil“. Predstavenia potom dirigoval Gustav Kuhn, ktorého oslovil intendant festivalu Gérard Mortier, ktorý sa práve chystal otvárať festival v talianskom meste Macerata... Dobré, ba vynikajúce sa skončil ďalší záskok. Tentoraz sa o vzrušenie postarali dámy. Vo festivalovom scenári bolo aj koncertné uvedenie Rossiniho opery Tancredi – pocta skladateľovi k jeho tohtoročnému 200. výročiu narodenia. S Marilyn Horne a Editou Gruberovou. Tie však svoju účasť odriekli. O novom obsadení sme dostali iba zopár stručných informácií: namiesto spomenutých speváčok budú spievať Vesselina Kasarova a Nelly Miricioiu. Premiéra koncertného uvedenia opery sa skončila absolútnym víťazstvom oboch speváčok s nekonečnými ováciami (večer sa odohral pod taktovkou Pinchasa Steinberg, hral Symfonický orchester ORF). Pravda, obe speváčky nie sú neznáme – Bulharka Vesselina Kasarova si získala už publikum viedenskej opery, Nelly Miricioiu je rumunská speváčka, ktorá pred desiatimi rokmi emigrovala do Londýna a vystupovala už na nejednej chýrnej opernej scéne.

K obrazu salzburského festivalu patrí aj zopár čísel; nemáme na mysli počet hostí na jednotlivých podujatiach ani ceny vstupeniek (ktoré sa zavše pohybovali v značných výškach). Ide o časové údaje. Mozartova opera La Finta Gardiniera trvala štyri a pol hodiny (mimo chodcom, táto rana opera Wolfganga Amadea otvára celý cyklus ďalších oper mladého skladateľa

– na budúci rok bude nasledovať Lucio Silla). Rovnako dlhá bola opera R. Straussa Žena bez tieňa, ktorú uvádzal Sir Georg Solti bez škrtov. Rekord však drží dielo O. Messiaena Svätý František z Assisi – trvá okolo šesť hodín, s dlhou prestávkou, počas ktorej sa podávala večera...

Do Salzburgu prichádza toľko hviezd, že je ťažké jednoznačne určiť, ktorá bola tá „naj“ – prirodzene v tom najlepšom zmysle slova. Ako vždy bol stredobodom pozornosti Claudio Abbado. Skvele naštudoval Janáčkovu operu Z mŕtveho domu, dirigoval Te Deum H. Berlioz a ďalšie koncerty. Na festivale slávil malé jubileum – 25 rokov svojej spolupráce s gramofónovou spoločnosťou Deutsche Gramophon. Pri tejto príležitosti bola v Salzburgu výstava jeho fotografií... Viac menej nezápadne prešlo ďalšie jubileum – už tridsať rokov sa basista Nikolaj Gjaurov zúčastňuje na salzburskom festivale (tohto roku speval úlohu Gorianščikova v opere Z mŕtveho domu).

Viac vzruchu bolo okolo dirigenta Sándora Végha. V marci tohto roku mal osemdesiat rokov. Je pochopiteľné, že Salzburg, úzko spätý s pôsobením tohto umelca, si považoval za česť pripomenúť verejnosti jeho vzácne životné jubileum – prostredníctvom koncertu, ktorý bol celý v rukách dirigenta. Sám si zvolil repertoár. A nebol to ani Mozart, ani Haydn, ale Schubert... Pozornosť budil aj režisér Peter Sellars (v jeho réžii uvádzali dlhú Messiaenovu operu). Pravda, bezpochyby osobnosťou posledných festivalových dní bol Pierre Boulez – o všetkých šesť jeho koncertov bol obrovský záujem a každý sa skončil búrlivými ováciami pre Bouleza dirigenta i skladateľa. A tu je jeden z bonbónikov festivalu – po prvý raz dirigoval Viedenských filharmonikov. Mimochodom, Pierre Boulez dostane tohto roku ocenenie, udeľované každé tri roky mestom Frankfurt – Cenu T.-W. Adorna za „zásluhy o medzinárodnú hudbu“.

S úsmevom a pokojne odráža intendant Gérard Mortier prejav nespokojnosti a rozličné námietky na tému festival. Ťažko nám postranným posúdiť, nakoľko sú oprávnené. Zavše si aj človek myslí, že takéto škriepky sú súčasťou scenára – festival je tak stále v centre pozornosti. Faktom však je, že na kvalite mu to neubere – zostáva stále na vysokej úrovni. Potvrdzuje to aj pohľad na stránku programu budúceho festivalu v roku 1993, ktorý bol – kompletný – k dispozícii.

N. L.

Atraktívny leták ohlasuje koncert nášho organistu Dr. Ferdinanda Klindu v juhokórejskom Seule, kde hral na 6-manuálovom nástroji, najväčšom v Ázii. Na programe mal diela A. Vivaldiho, W. A. Mozarta, J. K. Kuchfa, J. S. Bacha, C. Francka, O. Messiaena a F. Liszta. V júni t. r. sa Dr. F. Klinda po tretíkrát stal členom odbornej poroty medzinárodnej organovej súťaže J. S. Bacha v Lipsku.

-mj-

Päťročné aktivity

SLOVENSKEJ HUDOBNEJ SPOLOČNOSTI

Dňa 20. októbra 1987 sa v Moyzesovej sieni v Bratislave konala ustanovujúca konferencia Slovenskej hudobnej spoločnosti. Na základe rozhodnutia prípravného výboru SHS bolo pozvaných 120 delegátov z celého Slovenska. Medzi delegátmi boli aj zástupcovia prípravných výborov spoločností SHS – M. Sch. Trnavského, F. Liszta a džezovej spoločnosti.

Prítomní delegáti zvolili 30-členný Ústredný výbor SHS a 5-člennú Kontrolnú komisiu. Za predsedu Slovenskej hudobnej spoločnosti bol zvolený prof. Miloš Jurkovič, za podpredsedov Dr. Matej Lengyel a prof. Ivan Parík.

Za čestného predsedu SHS zvolili delegáti prof. Jána Cikkeru. Ústredný výbor SHS zvolil zo svojho streda 12-členné Predsedníctvo SHS.

PROGRAM

SLOVENSKEJ HUDOBNEJ SPOLOČNOSTI

Slovenská hudobná spoločnosť je dobrovoľným združením pre každého, kto sa chce zapojiť do úsilia, aby sa hudobné umenie stalo nevyhnutnou potrebou dnešného človeka. Nezdrúžuje len záujemcov viazaných na hudbu svojou profesiou, ale i amatérov, ktorých spája láska k hudbe.

Prispieva k vytvoreniu styčných plôch v spolupráci s oblasťou kultúry a školstva, ale i so vzdialenejšími oblasťami, ako je napr. zdravotníctvo (ochrana životného prostredia, muzikoterapia), sociálna starostlivosť (aktívny prístup k využívaniu voľného času), oblasť zahraničných stykov (medzinárodná spolupráca hudobných pedagógov, propagácia slovenskej hudobnej kultúry v zahraničí).

SHS organizuje pre svojich členov rôzne akcie, ako sú muzikologické konferencie, semináre záujmových združení, besedy, pracovné stretnutia, koncerty.

Pre učiteľov hudobnej výchovy na základných školách a ZUŠ organizuje doškoľovacie semináre, kurzy modernizácie hudobnej výchovy, pre pedagógov a žiakov interpretačných seminárov.

Svoju činnosť nerealizuje SHS samostatne, ale v úzkej spolupráci s ostatnými hudobnými organizáciami.

Z hľadiska perspektív výchovnej, hudobno-záujmovej a osvetovej činnosti má veľký význam začlenenie Hudobnej mládeže SR do organizmu SHS. Korešponduje to so základným trendom SHS – zvyšovať hudobnú vzdelanosť, získavať pre hudobnú kultúru čo najširší okruh záujemcov. Rovnako v tomto smere SHS počíta vo svojej činnosti so spoluprácou KPH, ktoré pracujú pri Slovkoncerte.

ŠTRUKTÚRA

SLOVENSKEJ HUDOBNEJ SPOLOČNOSTI

Ihneď po konštituovaní Slovenskej hudobnej spoločnosti bolo potrebné jednotlivé odborné záujmové oblasti rozložiť do jednotlivých odborných sekcií, spolkov, združení a pod. Tak vznikla pedagogická sekcia (v súčasnosti má komisiu pre predškolskú hudobnú výchovu, hudobnú výchovu pre ZŠ, pre výchovné koncerty atď.), Združenie pre starú hudbu, spoločnosti M. Schneidra-Trnavského, Jána Levoslava Bellu, Franza Liszta, Komisia zborového spevu, Hudobná mládež SR, Spolok cirkevnej hudby, Združenie pre džez a dychovú hudbu a. i.

Pedagogická sekcia SHS:

Pedagogickú sekciu Slovenskej hudobnej spoločnosti vedie od jej založenia doc. Juraj Hatrik. Práca komisie nadviazala na činnosť Spoločnosti pre hudobnú výchovu a prácu komisií pre hudobnú výchovu. Činnosť komisie spočíva:

- v pracovných poradách, ktoré sa uskutočňovali na rôznych miestach Slovenska
- v základných dlhodobých seminároch, ako sú husľový seminár, seminár gitarovej hry, seminár hry na dychové nástroje
- v poriadaní interpretačných seminárov v rámci Prehliadky mladých koncertných umelcov v Žiline
- v organizovaní odborných klavírných seminárov pre pedagógov ZUŠ a konzervatórií v rámci činnosti sekcie združenia pedagógov klavírnej hry EPTA
- v organizovaní seminárov pre pedagógov hudobnej výchovy v spolupráci s pedagogickými fakultami v Banskej Bystrici a Prešove

Z konferencie v Zlatovciach

Snímka archív SHS

kladnou činnosťou združenia je organizovanie pravidelných stretnutí členov združenia, s cieľom čo najdokonalejšie poznať dielo Franza Liszta. Združenie každoročne pripra-

Združenie učiteľov sláčikových nástrojov

Hlavnú činnosť tohto združenia tvorí rozširovanie najnovších metodických a interpretačných poznatkov pri štúdiu hry na sláčikové nástroje. Slovenská sekcia Združenia učiteľov sláčikových nástrojov, ktorá je kolektívnym členom SHS, sa v roku 1991 stala členom medzinárodnej spoločnosti ESTA a jej prezidentom sa stal doc. Peter Michalica.

Hudobná mládež SR

je jednou z najvýznamnejších zložiek SHS, ku ktorej sa pripojila v roku 1990. Dlhé roky pracovala pod vedením prof. I. Paríka, v súčasnosti pod vedením Dr. J. Holíčku. K základným aktivitám Hudobnej mládeže patria:

- pracovné stretnutia vedúcich klubov Hudobnej mládeže poriadané na celom území Slovenska
- organizovanie letných sústredení členov Hudobnej mládeže, na ktorých sa pod vedením skúsených pedagógov študujú diela slovenských a svetových autorov a poriadajú verejné vystúpenia
- poriadanie a organizovanie besied s významnými umelcami v jednotlivých kluboch HM na Slovensku.

Komisia pre zborový spev

pod vedením Dr. Štefana Klimu sa aktívne zúčastňuje na práci v odborných porotách súťaží, festivalov, v poradných orgánoch a v rôznych odborných komisiách. Spolupracuje pri organizovaní významných podujatí, ako je tradičný festival Mládež spieva, festival grécko-katolíckych speváckych zborov, regionálne festivaly a pod. V poslednom období sa podieľa i na organizovaní školenia vedúcich katolíckych speváckych zborov.

SLOVENSÁ HUDOBÁ SPOLOČNOSŤ JE I NAĎALEJ OTVORENÁ VŠETKÝM ZÁUJEMCOM O HUDOBNE UMENIE. V NAŠICH RADOCH PRIVÍTAME KAŽDÉHO, KTO SA CHCE AKÝMKOLIEK SPÔSOBOM PODIEĽAŤ NA ROZVOJI SLOVENSKEHO HUDOBNEHO ŽIVOTA.

KONTAKTNÁ ADRESA:

SLOVENSÁ HUDOBÁ SPOLOČNOSŤ

Šafárikovo nám. 4
BRATISLAVA
Tel. 509 17
Fax 532 25

SLOVENSÁ HUDOBÁ SPOLOČNOSŤ

SLOWAKISCHE MUSIKGESELLSCHAFT
SOCIÉTÉ SLOVAQUE MUSICALE
SLOVAK MUSIC SOCIETY

- v činnosti osobitnej komisie zaoberajúcej sa problematikou odbornej programovej činnosti výchovných koncertov
- v spolupráci s Ústredným ústavom pre vzdelávanie učiteľov v Bratislave organizovanie ročného kurzu pre pedagógov a zástupcov školských správ na tému Učiteľ hudobnej výchovy a výchovný koncert
- v organizovaní významných teoretických konferencií o hudobnej výchove, ako boli v Nitre, Dolnej Krupej, v Trenčíne-Zlatovciach, ktoré vyústili do medzinárodnej konferencie v máji t. r. v Moravanech na tému Systém umeleckého školstva.

Združenie pre starú hudbu

zameriava svoju činnosť pod vedením Dr. Pavla Poláka, CSc., na profesionálne i amatérske pestovanie starej hudby. Vo svojej doterajšej činnosti sa združenie zameralo predovšetkým na odborné semináre s významnými osobnosťami, na odborné prednášky popredných muzikológov a na medzinárodnú konferenciu „Vzájomné vzťahy v stredoeurópskom priestore v 2. polovici 18. storočia“.

Združenie Franza Liszta

patri k najaktívnejším združeniam Slovenskej hudobnej spoločnosti zásluhou jeho spoluzakladateľa a tajomníka prof. L. Schleicheru a čestného predsedu Dr. E. Rajtera. Zá-

vuje zájazd na miesta, kde žil a pôsobil F. Liszt.

Združenie zakladateľských osobností slovenskej hudby

V zmysle poslania Slovenskej hudobnej spoločnosti starať sa o tvorivý odkaz významných osobností slovenskej a svetovej hudobnej kultúry, boli v rámci regiónov založené združenia nesúce meno príslušnej osobnosti.

Pre západoslovenskú oblasť vzniklo **Združenie M. Schneidra-Trnavského**, pre stredné Slovensko **Združenie J. Levoslava Bellu** a pre východné Slovensko **Združenie M. Moyzesa**. Jednou zo základných činností týchto združení je zakladanie Nadácií na podporu rozvoja ich tvorby.

Združenie pre džez

Združenie pre dychovú hudbu

Obe združenia začali svoju činnosť na pôde Slovenskej hudobnej spoločnosti a postupne sa osamostatnili. Obe združenia sú kolektívnymi členmi SHS.

Spolok cirkevnej hudby

patri k najmladším kolektívnym členom SHS a nadviazal na tradície Spolku cirkevnej hudby (Kirchenvereinmusik), ktorý viedol prof. Alexander Albrecht.

Integrujúce možnosti hudby.

Snímka K. Surmár

Zakladajúca konferencia SHS

Snímka archív SHS

Slovenská filharmónia 44. koncertná sezóna

PREDAJ ABONENTIEK NA SEZÓNU 1992/93

doterajším abonentom, organizáciám a novým záujemcom

CYKLUS A

16 koncertov s repertoárom rôznych štýlových období

(Adams, Bartók, Beethoven, Bella, Berg, Bruckner, Čajkovskij, Dvořák, Glinka, Godár, M. Haydn, Mahler, Mendelssohn Bartholdy, Messiaen, Musorgskij, Rachmaninov, Ravel, A. Rejcha, Respighi, Schubert, Schumann, Stamic, R. Strauss, Suk, Szeghyová, Wagner, Zeljenka)

CELOSEZÓNNE ABONENTKY

Predaj pre doterajších abonentov:

1. – 14. sept.

Voľný predaj: 15. – 21. sept.

I. PORADIE CYKLU A

Predaj pre doterajších abonentov:

24. – 30. sept.

Voľný predaj: 1. – 7. okt.

INTERPRETI

Dirigenti

Ceccato, Deibler, O. Dohnányi, Kloke, Košler, Lenárd, A. Ligeti, Luisi, Mariner, Parrott, Peskó, Rahbari, Režucha, Stankovský, Strub, Symeonides, Tabachnik

Zbormajstri

Burian, Juhaňáková, Rozehnal

Sólisti

Baleys (alt), Cappelletti (h), Čižmarovič (h), Danel (h), Danhofer (h), Fraňová (k), Grindenko (h), Hajósyová (sopr.), Kientzy (sax), Lapšanský (k), Livey (k), Michalica (h), Mikuláš (bas), von Osten (sopr.), Podhoranský (vlč), Rusóová (k), Slávik (vlč), H.-P. Stenzel (k), V. Stenzel (k), Škuta (k), Števoe (l. r.), Šupin (l. r.), Tan (k), Thedeen (vlč), Toperczer (k), Tramonti (sopr.), Vengerov (h), Zamborský (k), Ženatý (h)
h – husle, k – klavír, l. r. – lesný roh, sax – saxofón, vlč – violončelo

CYKLUS B I

12 koncertov s akcentom na tvorbu 20. storočia

(Adams, Bartók, Beethoven, Bella, Berg, Berio, Berlioz, Dallapiccola, Dvořák, Gershwin, Godár, J. Haydn, Ives, Lukáš, Mahler, Messiaen, Niculescu, Ravel, Schönberg, R. Strauss, Suchoň, Szeghyová, Xenakis, Zelenka, Zeljenka, B. A. Zimmermann)

CYKLUS B II

10 koncertov prevažne z diel hudobného romantizmu

(Bruckner, Čajkovskij, Dvořák, M. Haydn, Mendelssohn Bartholdy, Musorgskij, Rachmaninov, A. Rejcha, Respighi, Schubert, Schumann, Stamic, Suk, Wagner)

CELOSEZÓNNE ABONENTKY

Predaj pre doterajších abonentov:

1. – 14. sept.

Voľný predaj: 15. – 25. sept.

CYKLUS C

Hudba národov – 6 koncertov z populárnej tvorby skladateľov Ameriky, Anglicka, Nemecka, Čiech, Talianska a Škandinávie

CELOSEZÓNNE ABONENTKY

Predaj pre abonentov, ktorí vlastnia abonentku zo sezóny 1991/92 na

cykly C a D: 22. – 30. sept.

Voľný predaj: 1. – 9. okt.

CYKLUS E

Beethoven – 6 koncertov z komornej tvorby – komplet sonát pre husle a klavír a violončelo a klavír a ďalšie skladby

CYKLUS F

Džez v Redute – 3 koncerty

CYKLUS G

Hudobné nástroje zblízka – 6 koncertov pre všetkých mladých poslucháčov

PREDAJ ABONENTIEK

Od 16. nov. do dňa prvého koncertu cyklu E (2. dec.), cyklu F (8. dec.) a cyklu G (13. dec.)

ZLAVY

Držitelia abonentiek: 20 %
Držitelia abonentky JUNIOR, SENIOR, ZŤP, t. j. študenti, ženy od 55 rokov, muži od 60 rokov a zdravotne ťažko postihnutí: 50 %

V KONCERTNEJ SIENI SF

sa zmenilo usporiadanie sedadiel, preto sa neuskutoční výmena abonentiek, ale len ich predaj – prednostne pre majiteľov abonentiek zo sezóny 1991/92.

POKLADNICA SF

Bratislava, Palackého 2 – Reduta (foyer SF) je otvorená pondelok až piatok 13.00 – 17.00 h, tel. 33 33 51(-3), kl. 233.

ĎALŠIE INFORMÁCIE

o termínoch, programe a interpretačnom obsadení a o cenách abonentiek dostanete od 1. septembra 1992 v pokladnici SF, kde si môžete zadarmo vyzdvihnúť programovú brožúru.

ZMENA programu a termínov vyhradená.

Hudobný život

Dvojtyždenník pravidelne informuje o hudobnom dianí na Slovensku, v Čechách a v zahraničí

Na stránkach Hudobného života nájdete:

● recenzie, správy, glosy, poznámky o koncertoch, operných a operetných predstaveniach a ostatných hudobných podujatiach ● recenzie gramofónových platní a hudobných publikácií a rozhovory so skladateľmi, interpretmi a ďalšími významnými predstaviteľmi našej hudobnej kultúry ● články venované popredným zahraničným osobnostiam z oblasti hudby ● reportáže zo zahraničia ● informácie

a recenzie o významných hudobných festivaloch a prehliadkach.

HUDOBNÝ ŽIVOT si možno objednať priamo u poštového doručovateľa alebo vo Vydavateľstve OBZOR, odbytové oddelenie časopisov, Špitálska ul. 35, 815 85 Bratislava, alebo priamo v redakcii Hudobný život, Gorkého 13, 815 85 Bratislava. Cena jedného výtlačku Kčs 3,50, ročné predplatné Kčs 84,-.

Vážení čitatelia a spolupracovníci,

iste ste svedkami súčasného pohybu v oblasti vydávania kníh a časopisov, ako aj rôznych ekonomických tlakov a koncepcií na ich vydávanie. Jedným zo základných nedostatkov kultúrnych časopisov je ich distribúcia cestou PNS a ich novinových stánkov. Preto Vám, vážení čitatelia, odporúčame zabezpečiť si formou trvalého abonentného odberu pravidelné dodávanie časopisu domov alebo na Vaše pracoviská. Takto dostanete náš časopis pravidelne a včas a svojím pravidelným odberom prispějete aj k stabilite pri jeho rozširovaní.

Staňte sa pravidelným predplatiteľom HUDOBNÉHO ŽIVOTA. Stačí vyplniť objednávku a zaslať ju na uvedenú adresu.

Redakcia

Evidenčné číslo predplatiteľa
platiteľa sústredeného inkasa

Objednávka tlače v predplatnom

Časopis	Výtl.	Dátum	Kat. číslo				
HUDOBNÝ ŽIVOT			4	2	1	5	6

Meno a priezvisko

ulica

číslo posch. číslo bytu

PSČ

pošta

Dátum podpis

REDAKCIA
HUDOBNÝ
ŽIVOTGorkého 13
815 85 Bratislava